

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

SPĄSTAI – Petras Maksimavičius	3
LLD TARYBA SVARSTĖ 1919 M. LENKŲ IR LIETUVIŲ GINKLUOTO KONFLIKTO 100-MEČIO MINĖJIMO KLAUSIMĄ – Irena Gasperavičiūtė	8
PADĖTI NĖRA SUNKU – Jurgita Stankauskaitė	9

MINĖJIMAI

2018 M. LAISVĖS PREMIJA APDOVANOTO LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDŽIO PARTIZANO JONO KADŽIONIO KALBA – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija	5
SAUSIO 13-OJI – LIETUVOS LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA PUNSKE – Asta Pečiulienė	6

ŠVIETIMAS

EGLUTĖ VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Grażina Kibyšienė	10
EGLUTĖ SEIŪŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – „ Žiburio “ inf.	11
EGLUTĖ SUVALKUOSE – Lietuvių kalbos mokytoja	12
SENELIŲ DIENA SEIŪŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – „ Žiburio “ inf.	13
SENELIŲ DIENA VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Grażina Kibyšienė ...	14
„DREZDENO ŽIEMOS ŽVAIGŽDĖS“ – Svetlana Mažeikienė	17
„NORIM PALIEST ŽVAIGŽDES, PASIEKTI DANGŲ“ – Silvija Liaukevičiūtė	18
PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUS JAU NE BRONZINĖ, O SIDABRINĖ MOKYKLA! – Punsko Kovo 11-osios licėjaus inf.	19

ŽMONĖS

PROSENELIŲ LIKIMAS. NUO VAIKYSTĖS VAIKŲ PRIEGLAUDOJE IKI RAMIOS SENATVĖS... – Viktorija Nevulytė	15
MANO SENELĖS VAIKYSTĖS PRISIMINIMAI – Viktorija Čerlionytė	16

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

JONO TOTORAIČIO ASMENYBĖ – Birutė Žemaitienė	20
---	----

KULTŪROS BARUOSE

SEINIŠKIŲ „KULTUVĖ“ 2018 METAIS – Eugenija Pakutkienė	23
--	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Šimtadienis – iš kairės: Silvija Liaukevičiūtė, Matas Čėpla, Ingrida Vaznelytė (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)
Senelių diena Vidugirių mokykloje (Gražinos Kibyšienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė – Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2019-01-25.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir tele-
vizijos rėmimo fondas
(parama 7000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Sausis – nauji metai, nauji planai, naujos viltys... Dažniausiai žmogus planuoja ateitį, o gyvenimas viską sudėlioja pagal savo tvarką. Taip vyksta privačiame žmogaus gyvenime, panašūs dėsniai galioja ir visuomenėje. Tačiau vis tiek nė vienas nenorime būti vienadieniai, todėl stengiamės kaip nors pakreipti likimą kuria nors linkme.

Žiūrėkite, 2005 m. Berznyko kapinėse atsirado vadinamasis Panerių paminklas. Pamenu, nes tais pačiais metais buvo sutvarkyti Lietuvos karių kapai tose pačiose kapinėse, tuo pat metu augo „Žiburio“ mokykla Seinuose. Praėjo 14 metų, ir štai atsiranda viltis, kad lietuvius žeidžiančių paminklų Berznyke nebeliks, daugumos minėto paminklo iniciatorių jau gal nebėra. Noriu pasakyti, kad viskas keičiasi. Ir jei ne šiandien, tai po metų, kitų... Todėl kartais reikia kantriai išlaukti ir niekada neverta nuleisti rankų.

O šiųmetis sausis mūsų visuomenėje labai turtingas švenčių ir minėjimų. Sausio 13-oji Punske šiomet buvo paminėta labai neįprastai. Gerai, kad atsiranda kitokių iniciatyvų (ne tik koncertais) paminėti mums svarbius įvykius. Tą dieną Seinuose 13 val. šv. Mišios buvo atnašaujamos Laisvės gynėjų intencija, sugiedota „Tautiška giesmė“. Šįkart „Aušroje“ spausdiname sausio 13-ąją LR Seime partizano Jono Kadžionio (vieno iš Laisvės premija apdovanotų Lietuvos partizanų) pasakytą kalbą. Jis skiria ir karčių žodžių šiuolaikinei Lietuvos valdžiai, tačiau visų pirma primena apie žmonių testamentinį įsipareigojimą Tėvynei.

Norėčiau atkreipti Jūsų dėmesį ir į Birutės Žemaitienės straipsnį apie Joną Totoraitį. Jono Totoraičio gyvenimas glaudžiai susijęs su Seinais, jis – pirmasis pernai šimtmetį šventusios Seinų „Žiburio“ gimnazijos direktorius.

Spąstai

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Daug istorikų sutinka su teiginiu, kad žmonijos gyvenimą labiausiai pakeitė kviečiai. Taip! Ne galingi ginklai, sumanūs karvedžiai ar rato išradimas, bet kviečiai. Nuo to laiko, kai žmonės išmoko auginti kviečius, jie tapo saugesni. Vis rečiau ir rečiau tekdavo badauti. Tereikėjo tik tobulinti jų auginimo būdus, didinti plotus ir kaupti atsargas. Kitaip sakant, norint sukaupti „pakankamas“ atsargas ir išvengti galimo bado, reikėdavo daugiau dirbti. Geriausiai nuo ryto iki vakaro. Šeimos gausėjo, todėl ir daugėjo dirbančiųjų. Tačiau ir maisto reikėdavo daugiau. Įrankiai tobulėjo, bet vis mažiau laiko likdavo medžioklei ir bendravimui su kaimynais. Žmonės manė, jog pakanka tik šiek tiek daugiau dirbti, kad neberekėtų kęsti bado ir gyvenimas pasidarytų geresnis. Pirmoji plano dalis pasiteisino, kitos nelabai.

Kiekviena nauja karta darėdavo tą patį, tik tobulindavo ūkininkavimo būdus. Kaip bebūtų keista, geriau įdirbama žemė, nauji įrankiai, patvaresni svirnai visai nelengvino gyvenimo. Reikėdavo dirbti sunkiau ir ilgiau. Kyla natūralūs klausimai: Negi ano meto žmonės to nepastebėjo ir nesustabdė užburto rato? Kodėl absoliuti dauguma dabartinių ūkininkų to nepadarė? Pirmojoje straipsnio dalyje cituotos knygos autorius mano, kad pradėjus minėtam ratui sukštis, jo sustabdyti jau buvo nebeįmanoma. Taip jis sukasi ligi šių dienų ir paliečia visus, ne tik ūkininkus.

Kiek daug jaunų žmonių šiandien džiaugiasi įsidarbinę kurioje nors tarptautinėje korporacijoje. Turi geras darbo sąlygas, labai gerą atlyginimą, įvairius priedus už darbo efektyvumą. Darbas kartais būna varginantis, tačiau anksčiau išvardintos sąlygos labai motyvuoja. Jauni žmonės mano, kad visai nesunku bus sukaupti reikiamas atsargas likusiam gyvenimui sulaukus vos 40 metų. Tačiau mažai kam tai pavyksta. Didelis atlyginimas automatiškai didina ir išlaidas. Gyvenimo sąlygos gerėja, bet didėja ir poreikiai. Šeima ir namas užmiestyje priverčia turėti kelis automobilius. Mokyklinio amžiaus

Yuval Noah Harari

Sapiens

GLAUSTA ŽMONIJOS ISTORIJA

Akrobatiniai intelekto ir logikos kūlvisčiai tiesiog gniaužia kvapą.

JOHN CAREY,
„THE SUNDAY TIMES“

„Sapiens“ autorius neria į mūsų kaip gyvūnų rūšies istoriją, kad padėtų susivokti, kokie esame ir kaip tokie tapome.

DAN ARIELY

Provokuojanti mūsų civilizacijos istorija su eretiško mąstymo ir netikėtų faktų pagardais.

JOHN GRAY,
„FINANCIAL TIMES“

Linksmas ir žavus žvilgsnis į ankstyvąją žmonijos istoriją. Rekomenduoju.

BILL GATES

Talka Juozapo Striaupio ūkyje Puokės kaime, 1925 m.

vaikams būtina lankyti būrelius. Dažnai naudojantis banko paskola naujai pastatytam namui reikalinga ir moderni įranga. O kad reguliariai ir nepriekaištingai nupjautum žolę aplink namą, reikia taip pat daug valandų kelis kartus per savaitę padirbėti. Nekintanti istorijos taisyklė ta, kad prabangus gyvenimas suteikia daugiau pareigų. Žmonės greit pripranta patogiau gyventi ir jau nebemoka kitaip. Jau minėjau, kad istorijoje žmonija sukūrė dulkių siurblius, skalbimo mašinas, mobiliuosius telefonus, automobilius. Viskas tam, kad galėtų mažiau dirbti ir daugiau sutaupyti laiko šeimai, draugams, bendruomenei. Ar jiems pavyko?

Jau minėtos knygos autorius pateikia vieną labai iškalbingą pavyzdį. Jis rašo apie laiškus. Ar žinote, kas tas laiškas? Ar dar atsimenate laikus, kai laiškanesys atnešdavo laišką? Ar įdomu buvo plėšti voką, ypač jeigu siuntėjas (giminaitis, draugas...) gyveno užsienyje? Mano kartos žmonės, ypač jaunystėje, dar rašydavo laiškus. Jeigu neatsimenate, trumpai papasakosiu, kaip tai atrodydavo. Skamba banaliai? Galbūt. Taigi kad parašytum ir išsiųstum laišką, tekdavo šiek tiek

padirbėti. Reikėdavo nusipirkti voką, pašto ženklą ir, žinoma, patį laišką parašyti. Pirmiausia galvodavome, ką ir kaip rašyti. Stengėmės, kad mintys būtų aiškios, gražios. Nemandagu buvo laiške ką nors braukyti. Geriau būdavo iš naujo perrašyti. Rašydami laišką galvojome, kaip jį supras adresatas, ar nekils jam kokių nors dviprasmiškų minčių, abejonių. Tada laišką nešdavome į paštą ir žinojome, kad po 7–14 dienų jis pasieks adresatą. Belikdavo tiek pat ar žymiai ilgiau laukti atsakymo.

O kaipgi šiandien rašomi laišškai? Jie rašomi naudojantis telefonu arba kompiuteriu. Laiškas adresatą pasiekia per kelias sekundes, nepaisant to, kuriame pasaulio kampe jis begyventų. Patogu, ar ne? Viskas įvyksta žaibiškai! Tačiau ar dėl to gyvename ramiau? Kam iš jūsų teko per 20 sekundžių surašyti ir išsiųsti elektroninį laišką, o po to visą naktį nemiegoti ir galvoti: „Paskubėjau. Gal nereikėjo taip rašyti.“ Ar kitą rytą baisu būdavo įsijungti kompiuterį? Jeigu laišką būtumėte rašę ant paprasto popieriaus lapo, taip tikrai būtų nenutikę. Visi sakiniai ir mintys būtų žymiai geriau ir ramiau apgalvoti. Ar teko išsiųsti elektroninį laišką arba žinutę

telefonu ir nesulaukti atsakymo per 1–2 valandas? Košmaras, ar ne?

O kas nutiktų, jeigu Londone ar Vilniuje gyvenanti jūsų dukra ištisą parą nebūtų įsijungusi žinučių siuntimo/gavimo programėlės? Ramiai miegotumėte? Kai kam tai būtų aiškus signalas nerimauti ar registruoti paiešką policijoje. Taigi žmonės išrado patogų ir efektyvų komunikavimo būdą, tikėjosi dešimteriopai sutaupyti brangaus asmeninio laiko, o paspartino gyvenimo tempą, kuris atnešė į mūsų gyvenimą įtampą ir nerimą.

Šis pasakojimas apie spąstus turėtų skambėti kaip perspėjimas. Žmogaus siekis savo gyvenimą daryti lengvesnį ir patogesnį išlaisvino anksčiau neįsivaizduojamas didžiules jėgas. Ar viskas įvyko tik dėl dviejų dalykų – noro pavalgyti ir būti saugiam? Žinoma, daugelis mūsų nesutiks su tokiu supaprastinimu. Aš taip pat nesutinku. Yra juk ir nematerialiniai, dvasiniai dalykai – ideologija, kultūra, religija. Juk Antrasis pasaulinis karas tikrai nekilo dėl maisto Europoje stokos.

Šiuolaikiniame Vakarų pasaulyje jau seniai pastebime vertybių krizę. Viena iš krizės priežasčių – įtampa tarp individo laisvės ir bendruomenės poreikių. Žmogui reikalingas ne tik maistas ar saugumo jausmas. Jam reikalinga bendruomenė, kurioje jis gerai jausis ir galės kaip individas nuolatos tobulėti. Žmonių būrimasis į bendruomenę šios krizės pasekmės švelnintų. Lenkijos lietuvių bendruomenė formavosi ilgai, kaip ir kitos šalia esančios bendruomenės. Kodėl šiandien bendruomeniniai ryšiai silpnėja, jeigu būtent dabar jie mums labai reikalingi krizei įveikti? Priežasčių yra daug. Nesiūlysiu savo atsakymų, kurie tik sukeltų bereikalingas diskusijas. Priminsiu tik, kaip buvo anksčiau.

Ar atsimenate talkas? Kurį laiką jos buvo labai madingos Punske. Į Punską važiuodavo ne tik

komunistinio valdymo aparato valdininkai, bet ir mokslininkai – pasižiūrėti, kaip lietuviai telkiasi į darbą. Jie tiesė telefono liniją, vandentiekį, tvarkė daug kitų dalykų. Vieni sakė, kad tai buvo reakcija į draudimus ugdyti tautinę kultūrą, kiti – kad taip siekta išsaugoti žmonių tarpusavio ryšius.

Talkos rengtos ne tik Punske. Jos buvo prasmingos. Vienijo bendruomenę. Jos nariai drauge rinkdavo bulves, kūrė javus, vežė šieną. Svarbiausia – tarpusavyje bendravo. Kai kaime įvykdavo nelaimė, kaimynai skubėjo padėti. Dar anksčiau jie „susimesdavo“, kad gambiausias ir pamaldžiausias kaimo vaikas galėtų išvykti mokytis į Seinų kunigų seminariją. Jeigu pavykdavo, nepavydėdavo sėkmės, bet džiaugėsi ir jautėsi bendruomenės dalimi. O kas nutiko vėliau? Didžiąją dalį šių veiklų į savo rankas iš bendruomenės atėmė valstybė. Mokyklose mokytojai moko, kad būtina būti lyderiais, visiškai savarankiškais, iš anksto planuoti savo karjerą. Sako: „Nebūsi lyderis, jeigu sėdėsi antroje ar trečioje eilėje. Turi būti išskirtinis, aktyvus ir visomis išgalėmis siekti užsibrėžto tikslo.“ Šiandien ne kaimynai surenka auksą, bet valstybė skiria stipendiją, siūlosi apmokėti vienokius ar kitokius kursus, duoda nuolaidas pigiau keliauti miesto transportu, apmoka gydymą, vaistus. Jeigu darbą susirandi didelėje verslo kompanijoje, jos „bendruomenė“ siūlosi būti tavo bendruomene. Sukuriamos tokios darbo sąlygos, kad darbuotojas kuo ilgiau norėtų būti darbe. Nemokami vaisiai, kava, užkandžiai, poilsio zonos, baseinai, integraciniai vakarėliai... Viskas tam, kad tik darbuotojas nesumanytų anksčiau, negu pataria ekonominė logika, sukurti šeimą ar savarankiškai plėsti draugų ratą, nesugalvotų su jais leisti daugiau laiko ar anksčiau iš darbo sugrįžti namo.

Ar iš šių spąstų dar galima išsivaduoti? Klausimą palieku atvirą. Pagalvokite patys.

2018 m. Laisvės premija apdovanoto Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio partizano Jono Kadžionio kalba

2019 m. sausio 13 d. pranešimas žiniasklaidai

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJA

Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente, gerbiamas Seimo Pirmininke, Ministrė Pirmininke, ministrai, Seimo nariai, Laisvės gynėjai, Bažnyčios atstovai ir visi čia esantys žmonės, kalbėsiu taip, kaip diktuoja tikinčiojo sąžinė ir partizanų garbė. Bedieviška bolševikinė okupacija Lietuvai buvo tragiška, ji žudė ne tik tautos kūną, bet ir sielą, griovė kryžius, tautos paminklus, šventoves. Šventoves griovė mūsų vaikelių ir jaunimo širdyse.

Lietuva priešinosi, pasaulis nežino analogų, kad tokia maža tautelė dešimt metų būtų vedusi ginkluotą kovą su tokia brutalia ir su niekuo nesiskaitančia blogio imperija. Tačiau ypač didvyriškai gynėsi krikščioniškai išauklėtas Lietuvos kaimas, artojų sūnūs (ši kartą ir dukros) ir Lietuvos Katalikų bažnyčia.

Tai buvo gražiausias tautos žiedas, kurį okupantai ir kolaborantai trypė gatvių purve, raistuose, stribynuose ir kalėjimuose. Ačiū

Jonas Kadžionis

Dievui, kad leido partizanų vadams susirinkti į vieną būrį ir Minaičių kaime, bunkeryje, parašyti testamentą Lietuvai. Testamentą, kurį tūkstančiai partizanų patvirtino savo krauju. Todėl visiems mums tai turi būti šventa, turi tapti nauju kelrodžiu, deja, kol kas netapo. Seimas yra tarytum Lietuvos širdis. Kaip norėtusi, kad šita širdis būtų sveika, dora ir kilni, atvira tiesai, grožiui ir gėriui ir uždara bet kokioms nužmonėjimo srutomis. Taigi padėk jums, Dieve.

Lietuvoje dar labai daug yra okupacinių šiukšlių ir puvėsių grybo. Norint apsivalyti, reikia, kad Lietuvos televizijoje atsirastų laida, panaši į „Atgimimo bangą“, ir aiškintų Lietuvos žmonėms, kokias baisias piktadarybes okupantai padarė Lietuvai. Tai būtų balzamas tautos žaizdoms ir puiki priemonė okupaciniam grybui naikinti.

Jau 25 metai, kai nebėra okupacinės kariuomenės, tačiau tebėra labai gilus okupacinis įšalas ir okupacinė dvasia – teismai, prokuratūra tiesiog tyčiojasi iš partizanų. Partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago byla buvo vilkinama 24 metus, laukiama, kol išmirs tie, kurie jį skundė. Taip pat legendinio Lietuvos partizano Antano Kraujelio padėtis. Dabar man tiesiog nesuprantama, ką reiškia tai, kad neleidžiama Vilniaus Lukiškių aikštėje pastatyti Vyties ženklą.

Sakykite, ar Lietuvai reikalingas Grūto parkas? Ką reiškia kalbos, kad savi šaudė į savus? Kodėl iki šiol tebėra kolaborantų vila Vilniuje ir kolaborantų vardais pavadintų Lietuvos gatvių? Ir galiausiai žmogus, literatūrinis vandalas, kuris apvėmė partizanų vadus, žuvusius už Lietuvos laisvę, apdovanojamas literatūrine premija, tai yra ne literatūrine, atsiprašau, ir ne valstybine, nacionaline premija. Sakykite, ką visa tai reiškia Nepriklausomoje Lietuvoje? Kaip pasielgtų tautinės savigarbos

nepraradusios Lenkija ar Izraelis su tais žmonėmis, kurie tyčiotūsi iš Katinės ar Holokausto aukų? Tikriausiai tokiems vieta tik už groty.

Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente, kreipiuosi į jus savo ir žuvusių už Lietuvos laisvę partizanų vardu, sustabdykite tyčiojimąsi iš partizanų ir Lietuvos valstybės pamatų griovimą.

Poetas Antanas Miškinis rašė:
*Nežinom, kiek likimas bus nulėmęs
Ir kiek terios mus įžūli gauja;
Kapai išniekinti bus ir emblemos,
Ir dieviškas paveikslas žmoguje.*

Tačiau ne viskas sutemose žuvo, yra ir gerų žinių Lietuvai. Pirmoji – tai Popiežiaus Pranciškaus apsilankymas Lietuvoje ir tiesiog dangaus balso paraginimas laikytis savųjų šaknų. Tikriausiai ne visi žmonės žino, kad Popiežių aplankyti Lietuvą paragino Dievo angelas sapne. Jeigu Dievas su mumis, kas prieš mus?

Ir antroji džiugi žinia – tai nepaprastai iškilmingos kankinio, partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago laidotuvės sostinės kapinėse. Tai tarytum pirmosios kregždės, pranašaujančios, kad tikrasis laisvės pavasaris ateis.

*Nuo mūsų šauksmo skaldos kalno uolos,
Nuo verksmo verčias marių sietuva;
Nužeminta po Tarvo kojų puola
Rūsti Rūpintojėlių Lietuva.*

Dieve, padėk tiek daug kentėjusiai mūsų Tėvynei Lietuvai, žudytai, tremtai, spardytai, kankintai, niekintai ir gaivalingai nepasiduodančiai, kuo greičiau pradėti išbristi iš okupacinių brūzgynų, sutemų ir raistų, ir pradėti eiti dorybių, tiesos ir šviesos vieškeliais į pilnąją, tikrąją laisvę ir nepriklausomybę, į galutinį visų mūsų gyvenimo tikslą – amžinybės uostą.

Taigi numesk, Tėvyne, rūbą seną, kurį užvilko svetimi. Ačiū.

Šiais metais Sausio 13-osios kraupius įvykius Vilniuje Punsko lietuvių kultūros namai kartu su Punsko savivaldybe nusprendė paminėti šiek tiek kitaip. Sausio 13-oji šiemet susibėgo su Lenkijoje nuo 27-erių metų organizuojamu Didžiuoju šventinės pagalbos orkestru (WOŚP). Niekas net nepagalvojo, kad šios šventės finalas bus toks neįtikėtinas ir tragiškas, lyg aidas, atėjęs į Gdanską lygiai po 28-erių metų iš Vilniaus...

Sekmadienio rytą mes, kaip ir visa šventiškai nusiteikusi Lenkija, pradėjome akcijomis: kultūros namuose rinkome aukas į Orkestro dėžutę, kurią Punsko viršaitis prieš kelias dienas parvežė iš Suvalkų organizacinio štabo. Žmonės jau po rytinių mišių nepatingėjo atvykti į kultūros namus ir paaudoti pinigėlių kilniam ir labai reikalingam tikslui. Juk gulėdami ligoninėse ne kartą arba jau naudojoms, arba galbūt dar naudosis Jureko Ovsiako (Jurek Owsiak) fondo nupirkta medicinos įranga. Dėkojame visiems, kas per visą dieną užpildė dėžutės erdvę. Nuežus ją organizatoriams paaiškėjo, kad Punsko dėžutėje buvo 1143,90 zł. Čia gal ne tiek svarbi ir reikšminga suma, kiek mūsų geri norai, kilni dvasia ir atsakas į pagalbos šauksmą. Kitais metais Šventinio orkestro rinkliavą organizuosime tobuliau. Atleiskite, kas negalėjote įmesti pinigėlių į dėžutę. Tai galėjote padaryti vėliau internetu – iki sausio 22 d. buvo aktyvi Gdansko prezidento Pavelo Adamovičiaus (Paweł Adamowicz) dėžutė, į kurią skausmą išgyvenę Lenkijos piliečiai, solidarizuodamiesi su gedinčia Gdansko bendruomene, paaudkojo dar 15991076 zł.

Nuo pat ryto kultūros namuose vyko dar viena nepaprastai svarbi, prasminga ir reikšminga akcija – kraujo donorystės akcija „PASIDA-LINK“. Keletą metų Punsko LKN drauge su Punsko valsčiaus socialinės šalpos skyriumi organizuodavo

Sausio 13-oji – Lietuvos laisvės gynėjų diena Punske

ASTA PEČIULIENĖ

kalėdines labdaros akcijas „Pasidalink“. Kadangi 2018 m. jos nepavyko suorganizuoti, nusprendėme ją perkelti į Sausio 13-ąją ir šiais metais dalintis ne materialinėmis gėrybėmis, o aukoti gyvybiškai svarbų kraują. Susisiekus su Suvalkų kraujo centru paaiškėjo, kad jiems ne problema būtų atvažiuoti priimti kraują, jeigu mes surinktume bent 20 donorų. Mes savo užduotį atlikome. Kraujo centro vadovė gydytoja Jolanta Osinska (Jolanta Osinška) nusprendė, kad net jeigu mūsų būsią ir mažiau, jie vis tiek atvažiuosią. Mat norėjo remti lietuvių tautą šioje akcijoje. Esame labai dėkingi visiems donorams. Smagu buvo matyti, kad kraujo atiduoti eina šeimos, šeimos su savo suaugusiais vaikais ar net sveiki jaunuoliai su palaikymo komanda. Nepaprastai žemai lenkiamės visiems, kurie atėjo, ir dar žemiau tiems, kurie galėjo atiduoti savo kraujo. Kultūros namų 215 patalpa tą rytą virto tikra laboratorija. Eilių didelių nebuvo, tačiau luktelėti reikėjo. Buvo trys kraujo ėmimo vietos, kuriose nuolat keitėsi donoriai. Labai džiaugiamės, kad kraujo atiduoti atėjo 28 žmonės (16 vyrų bei 12 merginų ir moterų), o iš 25 asmenų (16 vyrų bei 9 moterų ir merginų) tas kraujas priimtas. Kitais metais taip pat norėtume suorganizuoti tokią akciją, tik reikia suburti sveikus žmones, kurių amžius nuo 18 iki 65 metų. Taigi kas pasiryš – jau nuo dabar įsisažmoninkite, kad tokia akcija bus rengiama 2020 m. (tikriausiai)

sausio 12 d. O kol kas labai nuoširdžiai dėkojame visiems, kas atėjo ir tokiu būdu įžiebė vilties liepsnelę pagalbos reikalaujantiems žmonėms. Tą rytą mes net nesusapnavome, kad taip greitai kraujo prireiks pačiam Gdansko prezidentui. Dėl to būkim kilniaširdžiai, geranoriai, aukokime savo kraujo, kol patys galime. Juk nežinom, kurią akimirką mums patiems reikės pagalbos. O ją suteikus yra drąsiau prašyti ar laukti jos iš kitų.

15 val. kultūros namuose susibūrėme dar vienam renginiui. Buvo rodomas S. Birgelio vaidybinis dokumentinis filmas „Baladė apie Rimvydą ir Žaibą“. Tai istorija apie du Lietuvos partizanus, veikusius ir žuvusius mūsų krašte, Šlynakiemio kaime – Vytautą Prabulį-Žaibą ir Jurgį Krikščiūną-Rimvydą. Šio filmo tematika siejosi su mūsų minėjimu. Juk ir partizanai, ir žuvusieji sausio 13-osios naktį turėjo vieną tikslą – kovoti už laisvą Lietuvą. Tokiu būdu pagerbėme visus Lietuvos laisvės gynėjus.

Po filmo kultūros namų languose įžiebėme žvakeles. Visoje Lietuvoje sausio 13-ąją yra rengiama pilietinė akcija „Atmintis gyva, nes liudija“, kurios metu visi laisvės gynėjus prisimena ir pagerbia languose uždegdami žvakeles. Tos žvakelės suspindi 8 val. ryto. Pas mus jos sužibo po 16 val., kuomet nusileido saulė. Iš kultūros namų dar visi nuskubėjome į senąsias kapines, prie 2018 m. atidengtos Vasario 16-ajai skirtos

skulptūros, kur degant laužui spontaniškai giedojome, dainavome patriotines dainas, klausėmės eilių, prisimindami tuos, kurie savo gyvybę aukoję už Lietuvą.

Ačiū visiems iškilmių dalyviams, kraujo donorams, visiems dainininkams. Dėkui tiems, kurie laužui atnešė savo kalėdines eglutes. Ačiū Punsko valsčiaus sekretoriui Jonui Vaičiuliui, Punsko LKN darbuotojui Vytautui Staskevičiui už ugneles, sušildžiusią visų susibūrusiųjų kūnus ir širdis.

Vidudienį Punsko bažnyčioje vyko šv. Mišios, kurias atnašavo klebonas Česlovas Baganas bei kun. Marius Talutis. Pamokslo metu kun. Marius priminė Didvyrius, kurie „tikėjo jauna valstybe, glėžnu laisvės pumpuru“. Anot kunigo, „šis laisvės pumpuras buvo išsiskleidęs 1990 metų kovo 11 dieną, tačiau savo šaknimis jis remiasi į šimtmečius jau besitęsiančią Lietuvos istoriją, Lietuvos garbingą praeitį...“

Sausio 13 d. Seinuose 13 val. šv. Mišias atnašavo Lazdijų parapijos klebonas Nerijus Žvirblys. Jos buvo aukojamos Laisvės gynėjų intencija. Po Mišių susirinkusieji sugiedojo „Tautišką giesmę“.

Kitą dieną, kai į klases susirinko mokiniai, „Žiburio“ mokyklos languose suspindo žvakutės, skirtos Sausio 13-osios aukoms atminti.

LLD taryba svarstė 1919 m. lenkų ir lietuvių ginkluoto konflikto 100-mečio minėjimo klausimą

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Praėjus 20 metų puikiai prisimename, kaip Seinuose lenkų visuomenė paminėjo vadinaamojo Seinų sukilimo 80-ąsias metines. Buvo rodoma inscenizacija, kaip lietuviai degina lenkišką kaimą, žudo jo taikius gyventojus. Praėjus 20 metų lenkai teigia norį siekti susitaikymo su mieste gyvenančiais lietuviais, todėl kviečia juos dalyvauti Seinų sukilimo 100-ojo jubiliejaus minėjimo organizaciniame komitete. Kyla klausimas, ar lenkai pasiruošę šiam žingsniui ir ar pribrendo prie to, kad nešvęstų pergales, o kartu su tuomet pralaimėjusiais pagerbtų konflikto aukas. Beje, kyla ir daugiau klausimų. Ar tas susitaikymas bus su autentiška pagarba ir supratimu, ar tik pagal vienos pusės sąlygas? Aišku, bet koks išankstinis nusiteikimas nereikalingas, tačiau jei norima pakitimų, ar būtina į organizacinį komitetą kviešti minėtos anuometinės inscenizacijos autorių ir režisierių? Jau yra vykęs pirmasis organizacinio komiteto susitikimas, kuriame dalyvavo lietuvių organizacijų atstovai – Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ir Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Algirdas Vaicekauskas. Ir jau pirmojo susitikimo metu paaiškėjo, kad lenkai atsisakyti vartojamo termino „Seinų sukilimas“ (kaip buvo siūloma per LLB tarybos posėdį) nežada, nes ši sąvoka plačiai vartojama lenkų istoriografijoje.

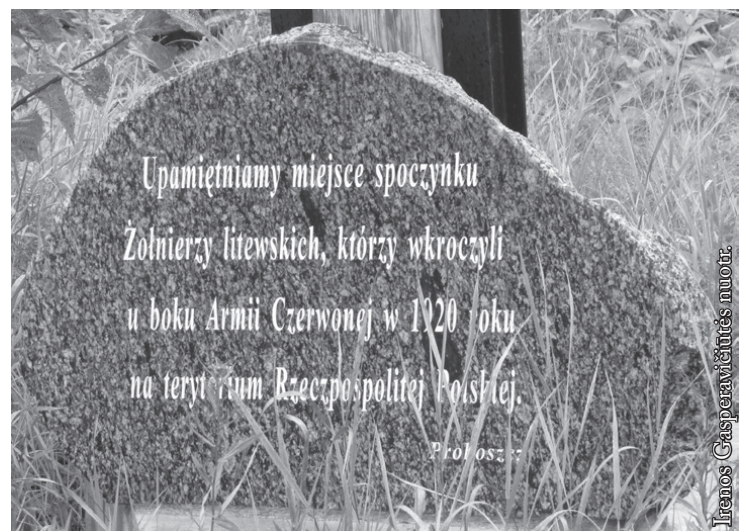
LLD pirmininkas Algirdas Vaicekauskas sausio 20 d. sukvietė Tarybos posėdį, norėdamas atsiklausti, ką minėjimo klausimu mano Tarybos nariai. Pirmininkas informavo, kad pirmajame organizacinio komiteto susitikime kalbėta apie tai, jog norint siekti susitaikymo su lietuviais vertėtų pašalinti iš Berznyko kapinių lietuvių žeidžiančius paminklus. Anot LLD pirmininko, iš Seinų parapijos klebono Zbignevo Bzdako (Zbigniew Bzdek) informacijos suprato, kad šis klausimas bus svarstomas Elko vyskupijoje.

Sekmadienį vykęs LLD tarybos posėdis vienareikšmiai pritarė, kad verta ieškoti susitaikymo kelių ir galimybės kartu paminėti 1919 m. konflikto aukas, tačiau visų pirma lenkai turėtų baigti užsitęsusių konfliktą. Taigi pirmiausia privalo pašalinti iš Berznyko kapinių vadinamąjį Panerių paminklą ir kitą, esantį pavyrėje, atseit „lietuviams kariams“ klebono pastatytą.

Posėdžio metu buvo keliamas klausimas, ar lenkų visuomenė iš tikrųjų pasiruošusi tokiam žingsniui, nes bent jau prieš dvejus metus, kai Seinuose buvo

keičiami gatvių pavadinimai, tokios valios nesimatė. Mat lietuvių siūlymo Liepos 22-osios gatvę pavadinti Antano Baranausko arba Vinco Kudirkos vardu nepaisyta, o viena iš Seinų gatvių pavadinta Seinų sukilėlių vardu. Taip pat svarstyta, kad būtų naudinga vietos lenkų spaudoje pristatyti savo anų laikų istorijos vertinimus ir požiūrį.

Pabaigoje LLD pirmininkas Algirdas Vaicekauskas informavo, kad išaugę LLD Suvalkų skyriaus „Vienybės“ klubo patalpų išlaikymo kaštai šiuo metu yra nepakeliami. Nėra pakankamai lėšų. Reikės ieškoti papildomų finansavimo šaltinių arba sumažinti išlaidas. Tautinės mažumos siūlo ateityje pakeisti tautinių mažumų draugijų finansavimo modelį (iš dotacijų pereiti prie subvencijų), tada galbūt būtų išspręstos finansinės problemos.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Padėti nėra sunku

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Šio straipsnio pavadinimas verčia mane polemizuoti su pačia savimi. Padėti kitai gyvybei nėra sunku, bet kartu nelengva sukaupti sąvyje tiek drąsos, kad galėtume lyg ranka mostelėję ištiesti pagalbos ranką. Mes kaip ta laukinės gyvūnijos banda pavojų pamatę bėgame, kiek kojos neša, ir nesistengiame žiūrėti už savęs. Paliekame pagalbos besišaukiantį ir apsimetame, kad nieko nematome. Lekiam su sveikais ir gyvais. Visa kita lieka už mūsų. Tarsi nieko nebuvo.

Gali pasirodyti, kad purvinoj žemėj sustrigdau visus iki vieno, lyg būtume vieni kitų kopijos. Kopijų gamtoje nebuvo ir nebus. Nebent pats žmogus prikiš pirštus prieš gamtos valią. Iš prigimties esame bailūs.

Dėmesys šį kartą krypsta į mums duotą protą ir galimybę padėti kitiems. Visa tai rašau dieną po sausio 13-osios, kuri man, kaip ir didelei Jūsų daliai, buvo dvigubai svarbesnė diena nei kasmet. Vakar nuotaikos buvo dvejopos. Mintis apie 1991 m. pradžioje žuvusiųosius vertė surimtėti, nulenkus galvą pamąstyti apie Lietuvos žmones, nepabūgusius užkirsti kelią tėvynę puolusių Sovietų Sąjungos pavaldinių stiklinėms akims. („Stiklinių akių“ apibrėžimą girdėjau viename iš televizijos reportažų, kur kalbėjo Vilniuje kovojusi moteris. Ši savo kūnu gindama televizijos bokštą matė apsiginklavusių sovietų akis. Tai nebuvo blaivios sąmonės žmogaus akys.)

Tą dieną pagarba vijo iš paskos džiaugsmą. Juk Lietuva iškovojo laisvę, kurios link ėjo ir mūsų krašto žmonės. Galbūt jaunesnė karta nežino, ką reiškia siekti ir pasiekti laisvę, tačiau ji stengiasi prijausti, įsivaizduoti, kaip atrodė praeitis. O praeities faktai mums primena, kad sausio 13-ąją Lenkijos

lietuviai ne tik jaudinosi dėl savo tautiečių likimo, bet ir ėmėsi konkrečių veiksmų – skubėjo į Vilnių, veždami vaistus ir surinktas aukas. Po daugelio metų šypsojasi žmonių vienybe, nesusstabdytu noru padėti kitiems.

Tą pačią dieną šypsena spaudėsi ant veido, galint stebėti Didžiojo šventinės pagalbos orkestro kilnius siekius visoje Lenkijoje ir laikyti kumščius už mūsiškius, kurie Punsko kultūros namuose įsijungė į kraujo donorysčių akciją „Pasidalink“. Dovanodami kraują jie kam nors išgelbės gyvybę. Tai padaryti nėra lengva ir drąsu. Ne kiekvienas gali atiduoti gabaliuką savęs dėl kito. Jeigu negalime vienaip prisidėti, galime tai padaryti kitaip. Sušelpiti daiktais, paremti piniginemis aukomis ar net savanorišku darbu. Tačiau norėdami tai padaryti, turime išmokti būti atviri, neužsimerkti prieš kenčiantįjį.

Atrodo, kad visa tai rašyti man labai lengva, nes galbūt esu tik ta, kuri rašo, o užvertusi lapą tampa kitu žmogumi. Rašyti šia tema išdrįsau tik tuomet, kai pati pradėjau mokytis padėti kitiems. Pirmas žingsnis buvo sunkus ir labai nedrąsus, tačiau jis davė tiek džiaugsmo, kiek nesuteikė jokia gimtadienio dovana. Raginu visus to paragauti. Skonis nepakartojamas. Man prireikė trisdešimt metų, kad išmokčiau dovanoti svetimams. Daug ar mažai? Manau, kad tai ne taip svarbu. Svarbiausia užkrėsti ir Jus pradėti mokytis padėti. Galbūt vieniems reikės mažiau, o kitiems daugiau laiko. Netiesa, kad neturime tiek, jog galėtume sušelpiti neturtingąjį arba padėti sergančiajam. Netiesa. Turime šiltą stogą

virš galvos, nebadaujame. Dauguma mūsų mėgaujamės malonumais. Kečiame didelius ir sočius gimtadienius, puotaujame be progos, persivalgome saldumynais žiūrėdami filmą. Kiekvienas niekams išleistas grašis kam nors galėtų išgelbėti gyvybę, padovanoti reikiamą ligoninės įrangą sergantiems vaikučiams, pamaitinti nieko nuo ryto burnoje neturėjusįjį. Jeigu mes, apsikrovę materialinėmis šiuokšlėmis, iškištume galvas virš savo turtų, apie kuriuos prieš keliasdešimt metų gimtinės netekę mūsų seneliai net nesvajoję, taptume turtingi tiesiogine to žodžio prasme. Mūsų senukai, kurie dirbo dėl duonos kąsnio, mokėjo dalintis ir padėti kitiems (kaimynams, giminėms ar net svetimams), nors patys vos galą su galu sudurdavo.

Norėtusi dar daugiau papasakoti, kaip gera dalintis, nelaukiant jokios padėkos. Užtenka minties, kad *kam nors padėjau nepritekliuje, nuotoliniu būdu sukėliau šypseną ligoninėje sergančiam vaikučiui...* Patikėkit, kad net ir tas gatvėje sutriptytas grašis daro stebuklus. Ir dar kokius.

Eglutė Vidugirių mokykloje

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

*Suskambo lediniai varpeliai,
Balti patalėliai apklojo laukus.
Džiugu, kad mieli sveteliai
Surado į mūsų šventę takus...*

Sausio 11-osios vakarą Vidugirių mokykloje nestigo geros nuotaikos, nes čia vyko tradicinė šventė – eglutė. Nors spaudė šaltukas ir pustė, žiūrovų susirinko ypač gausiai. Subruzdėjo mažesni ir didesni, jaunesni ir vyresni. Atvykusiuosius šiltai pasveikino mokyklos direktorė Onutė Samulevičienė.

Meno programą skambia dainele ir eilėraštauais pradėjo patys mažiausieji – darželinukai ir pirmos klasės vaikučiai. Vėliau pasirodė ir vyresnieji. Kiekvienas mokinys į sceną išėjo ne vieną, o kelis kartus. Jie dainavo, šoko, deklamavo ir vaidino. Pasirodo, Vidugirių mokykloje yra nemažai muzikuojančių vaikų: Jonas smuikavo, Mantas mušė būgną, Sandra ir Jokūbas pagrojo akordeonais, Edvinas – vargonėliais, o kiti grojo fleitomis ir pritardavo dainuojantiems musamaisiais muzikos instrumentais. Meno programą užbaigė aštuntokės angliška daina apie sniegą.

Tradiciškai pagrindinė šventės dalis buvo mokinių spektaklis. Šiomet IV–VIII klasių moksleiviai suvaidino linksmą ir pamokančią pjesę apie medinį berniuką Pinokį.

Po mokinių pasirodymo į mokyklą atėjo visų laukiamas Kalėdų Senelis, kuris susirinkusiuosius pradžiugino gausiomis dovanomis.

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Eglutė Seinų „Žiburio“ mokykloje

„ŽIBURIO“ INF.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos kalėdinė eglutė vyko sausio 11 d. Šiškų ji surengta mokyklos sporto salėje. Tą dieną pamokų jau nebuvo, nuo ryto repetavome, o 11 val. pradėjome šventinę programą.

Pirmiausia žiūrovus sužavėjo mažiausieji – darželinukai, parodę spektaklį „Didžiausias draugas“. Juos paruošė mokytoja Alicija Maksimavičienė. Po jų grojo Vytauto Gavučio vadovaujama mokinių kapela, penktokės vaidino „Kupriuką muzikantą“ (spektaklio režisierė Janina Macukonienė). Taip pat scenoje pasirodė Alinos Dzimidos vadovujami šokėjai, kurie pašoko „Linksmapolkę“ ir „Kubilą“. Daugiausiai matėme Juozo Pilecko dainininkų: dainavo darželinukai, pirmokai, antrokai su

Irenos Gaspaviciūtės nuotr.

trečiokais, ketvirtokės ir vyriausių mergaičių grupė (pradedant penktokėmis, baigiant aštuntokėmis), taip pat solo Ula Vilkelytė, Vaiva Vaicekuskaitė, Natalija Krakauskaitė, Klaudija Krakauskaitė ir duetu – Lilija Balulytė su Jolanta Misiukonyte. Programą vedė Inga Zdanavičiūtė ir Maja Dzimida.

Programos pabaigoje vaikus aplankė Kalėdų Senelis. Pagal tėvų rekomendaciją šiemet jis vaikams atnešė knygučių. Vieni džiaugėsi, o kitus

vis dėlto tokios dovanos nuvylė. Mat, anot apdovanotųjų, Kalėdų Senelis turėtų vaikams dovanoti žaislus.

Daugelį metų eglutė vykdavo „Lietuvių namuose“, mat ten yra patogi scena, užkulisiai, tad žymiai paprasčiau pasiruošti pasirodymui scenoje. Vaikai pratinami, kaip joje elgtis. Vis dėlto sporto salė tam nėra pritaikyta. Tačiau šiemet norėta pabūti savo patalpose, išbandyti, kaip renginys atrodys mokykloje. Juk besiruošdama Vasario 16-osios minėjimui mokykla pernai įsigijo kiliminę dangą ir dabar sporto salėje galima organizuoti didesnius renginius, nenuogaustajant, kad susigadins grindys.

Kur vyks kitų metų mokyklinė eglutė, sužinosime kitais metais. Šiūmetis renginys buvo šiltas ir jausmingas. Kitoje salės pusėje buvo paruoštos vaisės tiek mokiniams, tiek tėveliams ir mokytojams, o norintieji turėjo galimybę pašokti.

Irenos Vaicekuskienės nuotr.

Eglutė Suvalkuose

LIETUVIŲ KALBOS MOKYTOJA

Nepastebimai atėjo žiemos atostogos. Mokinukai pagaliau gali atsipūsti, pailsėti. Pusė mokslo metų jau praėjo.

Mokiniai, kurie mokosi lietuvių kalbos Suvalkuose, prieš atostogas suruošė mažą šventę. Sausio 18 d. į 7-ąją mokyklų kompleksą atvyko mokiniai, jų tėveliai ir kiti svečiai. Tą dieną mokinukai parodė trumpą spektakliuką apie mažus pelėdžiukus, kurie nelabai norėjo mokytis. Be jų, scenoje pasirodė ir stropūs kiškučiai, ir elniukai, kurie puikiai skaitė ir deklamavo eiles apie žiemą ir Kalėdas. Labai gerą pavyzdį parodė ir pati motina pelėda. Jinai puikiai deklamavo ir skatino savo vaikus mokytis. Pabaigoje pelėdžiukai pasitaisė ir parodė savo gebėjimus. Geras visų mokinių darbas buvo įvertintas – jie visi gavo dovanų, kuriomis papuošė

Onutės Virbylienės nuotr.

eglutę. Mūsų puikioji lakštingala pagiedojo kalėdinių giesmių. Scenoje atsirado ir ėdžios su gimusiu Jėzumi. Mokinukai pasijuto tarsi viena darni šeima.

Pasirodymo pasižiūrėti atkeliavo ir Kalėdų Senelis su pilnais maišais dovanų. Vaikams buvo linksma bendrauti su tokiu maloniu svečiu, kurio jie visada labai laukia. Kai kurie sakė eiles, kiti atsakinėjo į sudėtingus klausimus, minė mįsles, kartu su Seneliu dainavo.

Paskui visi kartu nufotografavę nuskubėjome prie vaišių stalo, kurį kaip kasmet paruošė gerbiami tėveliai. Linksmi pabendraavome, pasitarėme ir patenkinti išsiskirstėme namo.

Visiems mokinukams dar kartą linkiu gerų atostogų, o Kalėdų Seneliui tariame nuoširdžiai AČIŪ už puikias dovanas.

Onutės Virbylienės nuotr.

Senelių diena Seinų „Žiburio“ mokykloje

„ŽIBURIO“ INF.

„Būti seneliais lengviau nei tėvais, – teigia psichologė Rasa Bieliauskaitė. – Antroje gyvenimo pusėje žmogus dažnai būna išsprendęs savo gyvenimo problemas, suradęs save. Nepatirdamas streso, kurį jaučia jauni tėvai (rūpinimasis mokslais, darbu), gali mėgautis buvimu su anūkais.“ Gal todėl ir anūakai mėgaujasi buvimu su seneliais. Tie ryšiai be galo svarbūs vaiko vystymuisi. Gerai, kad yra metuose tokia diena, kuomet visas dėmesys skiriamas mylimiems seneliams. Tada galime jiems padėkoti ir juos pagerbti.

Senelių diena Seinų lietuvių „Žiburyje“ švenčiama nuo pat mokyklos įsikūrimo. Šiomet senelius į šventę I–IV klasių mokiniai ir darželio auklėtiniai pakvietė sausio 18 dieną. Renginys vyko Seinų „Lietuvių namuose“. Šventės pradžioje susirinkusiuosius pasveikino mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas. Palinkėjo sveikatos, stiprybės, kad anūakai užaugtų dori žmonės. Padėkojo už senelių rūpinimąsi bei aktyvų dalyvavimą. Renginio vedėja mokytoja Inga Vilkelienė pakvietė į sceną mažuosius

Irenos Vaicekuskienės nuotr.

artistus ir palinkėjo gerų išpūdžių.

Daug teigiamų emocijų ir gerą nuotaiką sukėlė darželio auklėtinių spektaklis „Didžiausias draugas“ (paruošė mokytoja Alicija Maksimavičienė). Vėliau scenoje pasirodė ir vyresnieji. Vaikai su dideliu jauduliu šoko, dainavo gražiausias dainas, grojo įvairiais muzikos instrumentais. Visų vaikų pasirodymai dvelkė pagarba mylimiems seneliams, o nušvitę senelių veidai, garsūs plojimai bylojo, kad jie

didžiuojasi savo mažaisiais anūkeliais. Koncertą paruošė vadovai Juozas Pileckas, Vytautas Gavutis, Inga Vilkelienė bei pradinių klasių mokytojos ir darželio auklėtojos. Mokytoja Janina Macukonienė su ketvirtos klasės mokiniais pastatė spektaklį „Viens, du, trys...“. Po nuotaikingo koncerto seneliai, susėdę prie vaišių stalo, dalijosi šventės išpūdžiais, džiaugėsi dėmesiu ir gražiu bendravimu.

Smagu, kad tokios šventės suburia kelias kartas: anūkus, tėvus, senelius, prosenelius... Mokinių tėveliai, rūpindamiesi, kad šventė vyktų sklandžiai, rodydami dėmesį savo tėvams, rodo pavyzdį savo vaikams, ugdo teigiamą jaunosios kartos požiūrį į vyresniąją kartą.

Tikimės, kad šventė ilgai išliks senelių atmintyje, o mažieji anūkeliai stengsis džiuginti mylimus senelius kiekvieną dieną.

Brangūs seneliai, lauksime Jūsų ir kitais metais!

Irenos Vaicekuskienės nuotr.

Senelių diena Vidugirių mokykloje

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Sausio 17-oji. Kiek šypsenų, meilės ir džiaugsmingos šilumos susikaupę šią dieną Vidugirių mokykloje – sunku apsaityti. Visa tai garbių svečių – močiučių ir senelių, sugužėjusių į Senelių dienos koncertą – dėka. Jie atėjo pasigrožėti savo vaikais, nes juk tai jų atžalos, juose sukaupotos viltys ir lūkesčiai. Vaikučiai šiek tiek susijaudinę, bet drąsiai žengė į sceną ir dainavo, šoko, grojo.

Mažyliai sutrepsėjo „Klausė žvirblis“ ir „Oi, tu žiema“, o vyresnieji „Polką dribsiuką“.

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Nuskambėjo ne viena daina apie žiemą ir močiuotę. Mokiniai linksmo svetelius grodami akordeonais, pagerbė deklamuodami pačias gražiausias eiles. Koncerto pabaigoje moksleiviai senelius pakvietė į pasakų šalį pas Pinokį. „Mylimi, brangūs ir geri, linkime Jums sveikatos ir ramybės, džiaugsmo... Būkite patys laimingiausi“, – linkėjo seneliams vaikai.

Vėliau parodydami savo begalinę meilę anūkėliai išdalino seneliams dovanėles – pintinėles gėlių ir glustelėjimus. Buvo labai miela ir džiugu. Po meno programos vaikai prie saldaus stalo, kur kartu smagiai pabendravo, pasišnekučiavo. Nuskambėjo ne viena senelių atliekama daina.

Pasidžiaukime vieni kitais. Pasidžiaukite, mažieji, savo senoliais. Laikas taip greit bėga...

Prosenelių likimas. Nuo vaikystės vaikų prieglaudoje iki ramios senatvės...

VIKTORIJA NEVULYTĖ

Mūsų prosenelių ir senelių laikai buvo itin sunkūs. Nebuvo tada technikos, žmonės dirbo arkliais, pjovė dalgėmis ir rankom šieną krovė į kupetas.

1928 m. liepos 28 d. į pasaulį atėjo mano prosenelis Algirdas Nevulis. Jis gimė Cirailės kaime, Lietuvoje. Prosenelio gyvenimas buvo sunkus, nes jo mama mirė, kai jam buvę vos 3 metukai. Mama sirgo plaučių uždegimu. Po jos mirties prosenelis gyveno su savo tėvu pas tetą Ievą Peleliuose. Su teta ir tėveliu jis gyveno tik 6 metus, nes teta mirė, o tėvas neturėjo galimybių auginti savo sūnaus. Mažas Algirdukas buvo atiduotas į vaikų namus Seinuose. Jie tada vadinosi lietuvių vaikų prieglauda. Pastatas išlikęs iki šios dienos. Jis yra netoli „Lietuvių namų“ Seinuose. Tai nedidelė medinė trobelė.

Mano prosenelis ten gyveno 3 metus (1937–1939 m.). Kartu su Algirdu vaikų namuose buvo daugiau mūsų krašto vaikų, pvz.: Jakimavičius iš Šlynakiemio, Katauskas iš Šaltėnų ir Nevulis iš Vidugirių Būdos. Prieglaudoje gyveno apie 20 vaikų. Jai vadovavo Čepulytė iš Navasodės kaimo. Už gyvenimą prieglaudoje dalį turėjo sumokėti šeimos nariai, o likusią dalį – Lietuva. Proseneliui ten gyventi buvo gerai. Jis gaudavo valgyti ir niekas jo neskriaudė. Būdamas vaikų namuose, lankė Seinuose mokyklą. Mokėsi lietuvių kalba. Baigė dvi klases.

1939 m. prasidėjus II pasauliniam karui, vos 11 metų prosenelis vokiečių paliepimu buvo išvežtas netoli Suvalkų. Ten kartu su Vidugirių kaimo Pečiuliu, Sakavičiumi, Kraučliu, Pelelių kaimo Vydra, Durtonu,

Kalinausku vokiečiams kasė apkasus. Valgyti davė labai prastai: pusryčiams sumuštinį, o pietums kruopų dešros. Po dviejų savaitių sunkaus darbo kartu su Navinykų kaimo gyventoju Antanu Pykiu prosenelis pabėgo namo. Važiuodami Kolietyko link, jie pastebėjo vokiečių automobilį. Algirdas išsoko iš vežimo ir nuėmė jo ratą, o Antanas Pykys įsisuko galvą į paklodę ir vaizdavo, kad serga. Vokiečiai išlipo ir atėjo pas juos. Pamatę, kad vienas nesveikas, liepė užsidėti ratą ir važiuoti toliau. Prosenelis grįžo į savo tėviškę pas Nevulius Žvikečiuose, o Antaną nuvežė pas Aleksus.

Būdamas 17 metų, mano prosenelis susituokė su dailia Žvikelių kaimo mergina Stanislava Kulpanaite. 1953 m., susikūrus kolūkiams, nusprendė stoti į Pelelių kaimo kolūkį. Ten kartu su žmona melžė karves. Padirbę 11 metų, pasitraukė iš kolūkio ir pradėjo ūkininkauti savo ūkyje.

Prosenelis su žmona Stanislava susilaukė 4 vaikų: Juozo, Algio, Danutės bei Elenos. Tais laikais vaikus auginti nebuvo lengva, nes reikėjo daug dirbti. Mažųjų nebūdavo kur palikti. Žmonės nešdavosi juos į laukus. Kai Stanislavos ir Algirdo vaikai paūgėjo, padėdavo tėvams ūkyje. Sūnūs dirbo laukuose, padėdavo tvarte, o dukros atlikdavo namų darbus. Tėvams buvo lengviau, kai vaikai suaugo. Tada prasidėjo geresni laikai.

Dabar mano proseneliai sulaukę 91 metų. Gyvena Peleliuose tetos Ievos namuose kartu su sūnumi, anūkais ir proanūkėmis. Proseneliai jaučiasi gerai ir džiaugiasi gyvenimu. Ir aš norėčiau sulaukti tokio garbingo amžiaus!

Stanislava ir Algirdas Nevuliai

Mano senelės vaikystės prisiminimai

VIKTORIJA ČERLIONYTĖ

Mūsų prosenelių ir senelių vaikystė labai skyrėsi nuo mūsų pačių. Įdomu buvo pasigilinti ir sužinoti, kaip praėjusiame šimtmečiu bėgo senelių dienos. Nusprendžiau apie tai paklausinėti savo močiutę.

Mano močiutė Genovefa Bartnykaitė-Čerlionienė gimė 1945 m. gegužės 29 d. Bubelių kaime, seniau vadintame Joniškėmis. Jos tėvai tai Marytė Žilinskaitė ir Jonas Bartnykas. Močiutė augo kartu su vyresniąja seserimi Danute supama meilės,

šiltos šeimyniškos atmosferos.

Iš senelės sužinojau, kad seniau nebuvo mokyklinių švenčių. Tik vėliau jos įvestos. Po jų tėvai su mokytojais rengdavo suneštines vakarones. Močiutė baigė keturias klases. Jos mėgstamiausia pamoka buvo istorija, o labiausiai nemėgo matematikos. Mokėsi dar kitų dalykų, tarp jų lietuvių ir lenkų kalbų.

Pavasariį ir vasarą močiutė padėdavo tėvams ūkyje. Ji ganydavo žąsis, padėdavo laukuose, dirbo darželyje. Labai mėgo sodinti gėles, kurios puošė kiemą.

Laisvalaikį, kai nereikėjo padėti tėvams ūkyje, senelė praleisdavo su draugėmis ir draugais žaisdama tokius žaidimus kaip „Pomidoras“ arba „Žiedas“. Taip pat mėgo važinėti dviračiu. Vasara tai jos mėgstamiausias metų laikas. Tuomet eidavo prie ežero, nors ir nemokėjo plaukioti. Žiemą važinėdavo geležinėmis rogutėmis.

Močiutė labai mėgsta dainuoti, nors dažnai kartoja: „Neturu balso dainų dainuoc.“ Džiaugiuosi, kad mes dažnai kartu

Genovefa ir Vitas Čerlioniai

Iš šeimos albumo

Genovefos Bartnykaitės ir Vito Čerlionio vestuvės

Iš šeimos albumo

„Drezdeno žiemos žvaigždės“

SVETLANA MAŽEIKIENĖ

Dar nespėjus nutilti Naujųjų metų šurmuliui ir tebeskambant mūsų širdyse kalėdinėms giesmėms, sausio 3–7 d. Vokietijoje, Saksonijos sostinėje Drezdene, įvyko tarptautinis jaunųjų muzikų festivalis-konkursas „Drezdeno žiemos žvaigždės 2019“. Tai jau tapęs tradiciniu renginys, jungiantis įvairias meno sritis, vykstantis ketvirtą kartą. Dalyvauja jame ir instrumentalistai, ir dainininkai, ir šokėjai, ir folkloro atstovai. Šiemet Drezdenas sulaukė ypač daug svečių net iš 9 užsienio valstybių. Puikus renginys, didžiulė muzikinė patirtis ir džiaugsmas vaikams.

Iš Lietuvos šiame konkurse dalyvavo pianistai, smuikininkai, violončelininkai, akordeonistai iš įvairių šalių kampelių muzikos mokyklų. Pačią išvyką organizavo Kauno 1-oji

muzikos mokykla. Būdamą šios mokyklos fortepijono klasės mokytoja ir viena iš kelionės organizatorių, turėjau galimybę paimti į konkursą taip pat kurį nors iš Punsko muzikos mokyklos savo klasės mokinių. Nors dirbu čia vos kelis mėnesius, negalėjau nepastebėti, kokie šio krašto vaikai gabūs, talentingi ir nuoširdūs.

Mokinių šioje mokykloje dar turiu nedaug, bet labiausiai mano dėmesį patraukė ketvirtokė Erika Stankevičiūtė – kukli, nuoširdi, muzikali ir darbšti mergaitė. Pasitarus su tėveliais, nutarėme ruoštis konkursui Drezdene. Pasirinkome lietuvišką muziką. Ir kaip buvo džiugu, kai didžiulę Drezdeno kultūros rūmų salę užpildė švelnūs Erikos grojamos A. Jegelevičiaus lopšinės garsai... Tarptautinės vertinimo komisijos nariai su dideliu susidomėjimu klausėsi kiekvienos natos, frazės ir motyvo, susipynusių su lietuviškomis intonacijomis.

O koks buvo džiaugsmas vakare, kai paskelbiant rezultatus Erika tapo 2-osios vietos laimėtoja ir buvo apdovanota diplomu, medaliu ir taure! Taip, ji tapo tikra Drezdeno žvaigždute. Ne veltui konkursas taip ir vadinasi – „Drezdeno žiemos žvaigždės“.

Puikiai pasirodė ir kiti mano mokiniai iš Kauno. Keturiuose amžiaus

kategorijose jie iškovojo 4 pirmąsias vietas ir vieną antrąją. Konkursas buvo puikiai suorganizuotas, o apdovanojimus įteikė pats Kalėdų Senelis, kas labai nudžiugino vaikus.

Konkursui pasibaigus kultūrinę programą pasidalinus teko organizuoti patiems mokytojams. Mano pasirinktas objektas buvo Meiseno porceliano muziejus. Susirinkus iš įvairių istorinių šaltinių daug medžiagos, kelionės metu papasakojau apie porceliano atsiradimą ir jo kelią į Europos šalis. O jau atvykę į Meiseno porceliano muziejų galėjome grožėtis nuostabiais ir prabangiais porceliano gaminiiais, stebėti manufaktūros darbuotojų darbą.

Paskui susipažinome su Drezdeno įžymybėmis, lankydami garsiąją Drezdeno galeriją, Cvingerio rūmų ansamblį, bažnyčias. Turėjome nemažai laiko pasivaikščioti šurmulingomis miesto gatvėmis, paragauti vokiškų skanėstų.

Jau grįždami namo užsukome į Vokietijos sostinę Berlyną. Kopėme į Domo katedros bokštą, iš kur atsiveria puikūs vaizdai į rytų ir vakarų Berlyną. Nuvykome į Reichstągą (dabartinius parlamento rūmus), grožėjomės Brandenburgo vartais, Viktorijos statula, Berlyno sienos fragmentais ir kt.

Baigdama norėčiau pasidžiaugti, kad turime tiek daug gabių, talentingų vaikų. Juk jie – mūsų ateitis. O muzika, eidama iš širdies į širdį, mus visus vienija, jungia, padrašina ir užgrūdina, siekiant užsibrėžto tikslo. Ugdo bendravimą, draugiškumą, praplečia akiratį. „Muzika – tai Dievo pasiuntinys“, – rašė lietuvių kompozitorius M. K. Čiurlionis.

Iš Svetlanos Mažeikienės albumo

„Norim paliest žvaigždes, pasiekti dangų“

SILVIJA LIAUKEVIČIŪTĖ

Šimtadienis – tai šventė, tai galimybė abiturientams pabūti drauge. Šimtadienis – tai šimtas dienų iki didžiojo mūsų gyvenimo išbandymo. Šimtadienis – tai jausmas, kurį sunku apibūdinti, tai diena, kai veide tik šypsena.

Sausio 19-oji nebuvo paprastas šeštadienis kiekvienam Punsko Kovo 11-osios licėjaus trečiokui. Mokykloje vyko šimtadienis, kurio metu supratome, jog liko mažai laiko iki dienos, kai turėsime priimti sprendimą, nuo kurio priklausys tolesnis mūsų likimas.

Nuo pat ryto jaudinomės. Tikėjomės, jog šventė, kuriai taip kruopščiai ruošėmės, pavyks. Susirinkus visiems svečiams, kurių kartu su mumis laukė mūsų tėveliai, susėdome prie stalų. Programą pradėjo tėvų atstovas Vytautas Batvinskas su abiturientų atstove Jolanta Čerlionyte. Jie pasveikino susirinkusius svečius, mokytojus, mokinius. Minute tylos pagerbėme mirusio Gdansko prezidento Pavelo

Adamovičiaus (Paweł Adamowicz) atminimą.

Po trumpos pertraukėlės pradėjome mūsų meno programą. Jos tema – žvaigždės, svajonės, tikslai. Būta daug gražių žodžių, eilėraščių, muzikinių kūrinių bei šokių. Aišku, nepritrūko tradicinio mūsų licėjaus šokio – „Gailingio“. Padėkojome

mokytojams ir tėveliams už kantrybę, ištvermę bei širdį, kuri ne kartą mums įkvėpė drąsos. Taip pat ne kartą pavartojome mūsų šio vakaro šūkį „Aš stoviu ant pasaulio krašto... Noriu paliest žvaigždes, pasiekti dangų“, kuris ragina mus svajoti bei siekti tikslų. Programą baigėme M. Mikutavičiaus ir Nedos daina „Apie mus“, kuri, manau, teigiamai nuteikė kiekvieną šventės dalyvį.

Pasidarę su tėvais ir draugais nuotraukas, pradėjome neoficialiąją dalį. Pirmas šokis – tėvų valsas. Kiekvienas iš abiturientų pakvietė savo tėvus pašokti. Vėliau kartu su visais šokome direktoriaus polką. Šėlome ir džiau-gėmės draugų bei artimųjų būriu iki paryčių.

Manau, kad šimtadienis pavyko. Tikiuosi, jog jis išliks mūsų atmintyje dar labai ilgai. Juk tai viena svarbiausių švenčių gyvenime.

Punsko Kovo 11-osios licėjus jau ne bronzinė, o sidabrinė mokykla!

PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJAUS INF.

Edukacinis fondas „Perspektywy“ kiekvienais metais skelbia Lenkijos vidurinių mokyklų reitingą. Sudarant 2019 m. geriausių licėjų sąrašą, atsižvelgta į mokyklas, kuriose 2018 m. gegužės mėn. brandos egzaminus laikė ne mažiau kaip 12 moksleivių, o vidutiniai privalomų lenkų kalbos ir matematikos egzaminų rezultatai buvo ne žemesni kaip 0,75 Lenkijos licėjų vidurkio.

Reitingo kriterijai ir jų svoriai (%):

- brandos egzaminas – visi pasirinkti (papildomi) dalykai (Punsko licėjaus atveju tai ir lietuvių kalbos egzaminas), laikyti išplėstiniu lygmeniu – 45 %;
- brandos egzaminas – privalomi dalykai, laikyti pagrindiniu lygmeniu – 25 %;
- laimėjimai šalies ir tarptautinėse olimpiadose – 30 %.

Šiais metais įskaitomos 54 šalies ir 14 tarptautinių olimpiadų. Tačiau reitinge neatsižvelgta į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

ministerijos organizuojamą Lietuvių kalbos olimpiadą, kurioje kasmet dalyvauja ir Punsko licėjaus mokiniai. 2018 m. mūsų mokyklos moksleiviai Kaune vykusioje Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadoje Lietuvos ir

užsienio lietuviškų mokyklų mokiniams laimėjo I ir III vietas.

2018 m. reitinge Punsko Kovo 11-osios licėjus Lenkijos mastu buvo 310 vietoje, Palenkės vaivadijoje – 10 vietoje, ir jam skirtas bronzinės mokyklos titulas. 2019 m. reitinge pakilome į 248 vietą ir esame jau sidabrinė mokykla. Palenkės vaivadijoje Punsko licėjus pakilo į 8 vietą ir aplenkė Suvalkų 3-įjį licėjų. Skaičiuojant vien abitūros rezultatus (be olimpiadų), mūsų licėjus pakyla į dar aukštesnę – 237 vietą. Reitinge dalyvavo 2126 licėjai.

Didžiuojamės, kad mūsų mokykla yra sidabrinė ir patenka į geriausių Lenkijos ir Palenkės vaivadijos licėjų gretas.

Šaltinis:

<http://licea.perspektywy.pl/2019/metodologia/ranking-liceow-ogolnoksztalcych-2019-metodologia>

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Jono Totoraičio asmenybė

BIRUTĖ ŽEMAITIENĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 1 nr.

Jonas Totoraitis – atsakinga asmenybė. Visa širdimi atsidavęs dirbo „Rūtos“ draugijoje, lietuvių kalbos ir istorijos mokė vienuoles kazimierietes, neapleido ir savo pasirinktų istorijos studijų. Pas prof. Gustavą Schmiererą vokiečių kalba parašė ir 1904 m. apsigynė disertaciją „Lietuviai karaliaus Mindaugo laikais iki 1263 metų“ („Die Litauer unter dem Koenige Mindowe bis zum Jahre 1263“). Mokslininkas rėmėsi senovine istorine medžiaga, archyvais, senaisiais istorikais (Tacitu, Ptolemaju), Livonijos, Dusburgo bei kitomis kronikomis.

1904 m. jis apgynė disertaciją ir gavo mokslų daktaro laipsnį. Po metų ši disertacija buvo išspausdinta atskiru leidiniu „Vilniaus žiniuose“.

1904 m. gegužės mėnesį grįžo į Lietuvą. Grįžęs pastoracinį darbą tęsė Daukšiuose. Čia ne tik uoliai atliko kunigo pareigas, bet net ir savo laisvalaikį skyrė tautos krikščioniškajam švietimui.

1906–1910 m. J. Totoraitis kunigauja Šunskų parapijoje. Kunigaudamas jis įsidarbina katalikiško laikraščio „Šaltinis“ redakcijoje. 1906 m. kovo 31 d. J. Totoraičio iniciatyva buvo išleistas pirmasis „Šaltinio“ numeris. Šiame leidinyje buvo aprašomi aktualiausi gyvenimo klausimai: politika, ekonomika, ūkis, socialiniai bei religiniai žmonių reikalai. Laikraštis leistas kartą per savaitę.

Lietuvos krikščioniškosios jaunimo sąjungos „Pavasaris“ veikla prasidėjo šio laikraščio leidimu, nes „kito būdo organizuoti nebuvoma galima išgalvoti, kaip tik per

laikraštį“. Pirmasis „Pavasario“ numeris išleistas 1912 m. gegužės 12 d. Pagrindinis akcentas – katalikybė ir tautiškumas. Šis pirmasis „Pavasario“ numeris padarė visuomenei nemažą įspūdį, tapo populiarus, o nemažai jaunimo tapo pavasarininkais. Taigi 1907 m. Šunskuose kun. J. Totoraitis sutelkė jaunuosius kunigus į slaptą draugiją tikybiniam ir tautiniam sąmoningumui skleisti per katalikišką spaudą ir paskaitas.

Dirbdamas Šunskuose, jis svajojo apie bibliotekos pagausėjimą, tačiau norint įkurti biblioteką, reikia nemažai pinigų. Todėl ruošėsi vykti į Ameriką užsidirbti, tačiau sutrukdė ne mažiau svarbūs įvykiai. Pas kunigą J. Totoraitį atvykę profesoriai J. Matulaitis ir P. Bučys kėlė susirūpinimą marijonų vienuolyno nykimu ir rengė planus jį atnaujinti. Marijonų vienuolija rusų buvo pasmerkta nykimui, buvo uždrausta priimti naujus narius. 1909 m. J. Totoraitis slapta, caro valdžiai nežinant, tapo atkurtos, jau patvirtintos Lietuvos marijonų provincijos provincijolu, marijonų vienuolijos nariu. Prof. kun. dr. Jonas Totoraitis, M. I. C. – trečiasis, kuris įstojo į atnaujintą vienuoliją ir slapta naktį padarė įžadus Gelgaudiškio bažnyčios zakristijoje.

1910 m. J. Totoraitis tapo vienuoliu marijonu ir išvyko į Peterburgą atlikti noviciato. Savo noviciatą baigė 1911 m. liepos 27 d. Iš ten

Seinų „Žiburio“ gimnazijos dėstytojai. Priekyje stovi rašytojas Pranas Mašiotas (su ūsais). Šalia – ilgametis mokyklos direktorius kun. M. Gustaitis. Automobilis „Ford T.“ Lazdijai, 1920–1929 m.

siuntė savo straipsnius Seinuose liestam mėnesiniam žurnalui „Vadovas“.

Atlikęs noviciatą, trumpam laikui jis buvo paskirtas vikaru į Sintautus. Tačiau mokslo metų pradžioje vyskupas jį paskyrė Seinų seminarijos dvasios tėvu. Seminarijos rektorius buvo karštas lenkas patriotas kanau-ninkas Jalbžykovskis. Profesorių buvo per pusę lietuvių ir lenkų. Lenkų patriotizmas žadintas, o lietuvių slopintas ir persekio-tas. Lietuviams kelias į akademi-ją buvo užkirstas, ten patekdavo lenkų kandidatai. Tą akciją ža-dino Jalbžykovskis. Totoraitis, kaip dvasios tėvas, stengėsi būti visiems lygus, tačiau tylomis glo-bojo lietuvius ir jiems vėl atvėrė duris į akademiją. Karui prasidė-jus, ten išsiuntė net 7 bebaigian-čius klierikus. Lietuvius jis šelpė ir pinigais.

Karo pradžioje seminarija iš-sikėlė į Mogiliovą ir ten iširo, nes rusai neleido jai pasilikti, esą, per arti fronto. Klierikai išsiskirs-tė į kitas seminarijas, o J. Totoraitis su dalimi lietuvių klierikų persikėlė į Peterburgą ir ten gyveno.

Dr. J. Totoraitis Peterburge buvo paskirtas lietuvių tremtinių kapelio-nu, lankė jų mokyklas, prieglaudą. Prsidėjo prie katalikiško savaitraš-čio „Vadas“ steigimo, kurio kiekvienam numeriui rašė pamokslą ir kitokius straipsnius.

Čia jis buvo Seinų vyskupo A. Ka-roso kapelionu. 1917 m., prasidėjus revoliucijai, vyskupas ėmė rūpintis gauti leidimą grįžti į Lietuvą. Toks leidimas gautas, ir su vyskupu J. To-toraitis per Suomiją ir Švediją ba-landžio mėnesį grįžo į Lietuvą.

1917 m. J. Totoraitis dalyvavo kon-ferencijoje Vilniuje, kur buvo išrink-ta Lietuvių Taryba. Konferencijos metu su keletu kunigų susitarė įsteig-ti Marijampolėje „Žiburio“ gimna-ziją. Gimnazija atidaryta 1918 m.

Marijampolės marijonų gimnazijos 5 laida. 1933 m.

pradžioje. Nepriklausomybę iškovo-jusiai jaunai respublikai reikėjo kurti lietuvių kultūrą, tvarkyti švietimo reikalus, steigti lietuviškas moky-klas. Tokia pat „Žiburio“ gimnazija, J. Totoraičiui prisidedant prie lei-dimo parūpinimo, buvo įsteigta ir Seinuose 1918 m. Į pirmą šios gim-nazijos klasę sugužėjo net 56 kan-didatai. Pirmasis direktorius buvo dr. J. Totoraitis, o jam pasitraukus – kan. dr. M. Gustaitis.

Tačiau didžiausias J. Totoraičio rū-pestis buvo įsteigti Seinuose kunigų seminariją. Lenkai norėjo lenkiškos, lietuvių – lietuviškos. Aplinkybės buvo palankesnės lietuviams. Tuo metu artinosi Seinų vyskupijos 100 metų sukaktis (1918 m. birželio 30 d.). Prieš tai dr. J. Totoraitis parašė straipsnį apie tą vyskupiją ir išreiškė mintį, jog dabar laikas atskirti Lie-tuvos bažnytinę provinciją, taip pat pabrėžė reikalą kurti lietuvišką ku-nigų seminariją. Tas straipsnis buvo

išspausdintas Vilniuje einančiame „Lietuvos aide“. Straipsnį vokiečiai išsivertė ir išspausdino savo Vilniaus dienraštyje. Tai supykė ir sunervino lenkus.

Sukakties dieną vokiečiai Sei-nų vyskupui atsiuntė sveikinimą. Sveikino ir Oberosto valdžia. Vo-kiečiai sveikindami įteikė vysku-pui 10000 ostmarkių lietuviškai seminarijai steigti ir jį tuojau buvo pradėta organizuoti. Ėmus semina-riją įrenginėti, vokiečiai pareikala-vo iš Seinų iškeldinti Jalbžykovskį. Rugsėjį J. Totoraitis laikė naujai priimtiems penkiolikai klierikų re-kolekcijas ir pats išvyko į Marijam-polę, kur jo laukė vienuolynas.

Vienuolynas jau buvo pradėjęs veikti prieš metus ir stokojo visko – reikėjo daug dirbti. Atvykęs J. To-toraitis ėmė mokytojauti „Žiburio“ gimnazijoje, kuriai vadovavo K. Jo-kantas. Teko dėstyti istoriją – daly-ką, kuris jam buvo gerai pažįstamas.

Tačiau jaunoje nepriklausomoje valstybėje švietimo sistema dar tik buvo pradėta kurti – apie vadovėlius nebuvę nė kalbos. Tada dr. J. Totoraitis ėmėsi vadovėlių rašymo. Bedėstydamas parašė Naujųjų amžių (1923, 1924), o vėliau ir Viduriniųjų amžių istorijos (1926, 1930) vadovėlius. Jie Lietuvos gimnazijose buvo plačiai naudojami. „Žiburio“ gimnazijoje J. Totoraitis dirbo penkerius metus (1918–1923).

Kai marijonų vienuolynas šiek tiek susitvarkė, sumanyta steigti klasinę katalikišką gimnaziją Marijampolėje. Ją organizuoti pavesta dr. J. Totoraičiui. Marijonų gimnazijos pirma klasė atidaryta 1921 m. Kasmet priaugdavo po klasę. Pirmąją abiturientų laidą mokykla išleido 1929 m. Gimnazijos direktorius nuo pat įsteigimo dienos iki 1937 m. buvo dr. kun. J. Totoraitis. Iš pradžių jam teko dėstyti visokius dalykus, kuriems tik trūko mokytojų: lietuvių, lotynų, vokiečių kalbas, istoriją, vėliau – graikų kalbą. 1922 m. dr. kun. J. Totoraitis istoriją dėstė ir Rygiškių Jono gimnazijoje.

Kai 1922 m. Kaune buvo įsteigtas Lietuvos universitetas, jis buvo kviečiamas dėstyti. J. Totoraitis visomis jėgomis šito darbo atsisakinėjo, jautėsi esąs per senas, bet neatleidžiamas sutiko nuo 1923 m. rudens skaityti paskaitas Teologijos-filosofijos fakultete. Jam teko dėstyti naujųjų amžių Bažnyčios istoriją, visuotinę naujųjų amžių istoriją, istorijos metodiką, paleografiją. Dvejus metus dėstė ir Lietuvos istoriją. 1924–1925 m. vadovavo Kauno universiteto Istorijos katedrai. Jam buvo suteiktas profesoriaus titulas.

Nors ir daug pareigų turėjo, rado laiko taip pat vienuolynui. Prie marijonų vienuolyno metai po metų dygo ir augo kultūros įstaigos, kurias prižiūrėjo prof. dr. kun. J. Totoraitis. Jo rūpesčiu

išaugo ir gėlynai, stikliniai šiltnamiai, pirmosios vynuogės, kalvių ir stalių dirbtuvės, spaustuvė, elektros stotis ir kt.

Jis pirmasis iš mūsų istorikų tautos ir valstybės praeitį tyrinėjo moksliniu metodu. Yra bendradarbiavęs daugelyje lietuviškų laikraščių bei žurnalų: „Šaltinyje“, „Lietuvos aide“, „Žvaigždėje“, „Draugijoje“, „Vadove“, „Ateityje“, „Židinyje“ ir kt. Per visą savo gyvenimą parašęs 16 knygų. Jos pasirodė nuo 1905 iki 1938 metų. Pirmas jo darbas išleistas 1905 m. – apie karalių Mindaugą. Dar du – „Sūduvos Suvalkijos istorijos“ II dalis ir „Lietuvos bažnyčios istorija“ – nebuvo išleisti. Vienas reikšmingiausių darbų yra 1938 m. išleista 700 puslapių „Sūduvos Suvalkijos istorija“.

Šviesaus atminimo J. Totoraičio mokinys kun. Vaclovas Aliulis rašo: „Skaudžiai išgyveno, kai 65 metų sulaukęs, turėjo palikti gimnaziją ir universitetą, eiti į pensiją. Tada nusprendė išvykti į Vatikaną.“ 1938–1939 m. būdamas Romoje, Vatikano archyvuose rado įdomios medžiagos apie Pabaltijo bažnyčias. Netrukus pradėjo rašyti ir išleido traktatą „Katalikų bažnyčios Pabalty“.

Okupavus Lietuvą, J. Totoraitis buvo pašalintas iš visų pareigų. Tuomet jis persikėlė dirbuotis į gimtinę. Čia ir mirė 1941 m. birželio 21 d. Pradžioje buvo palaidotas Griškabūdyje. 1943 m. perlaidotas Marijampolės senosiose kapinėse. Ant kapo, kaip ir kitiems marijonų vienuoliams, pastatytas kuklus medinis kryžius.

Literatūra:

1. Danutė Vidrinskienė, Prof. dr. Jonas Totoraitis gyvenime ir atminty, Marijampolė, 2012, p. 8–24.

2. Vyskupo Pranciškaus Būčio atsiminimai, Chicago: Draugo spaust., 1966.

3. Aloyzas Sušinskas, Dvasinis ir religinis penas neapsieina be istorijos, Katalikų pasaulis, 1997 – 12.

4. Algimantas Katilius, Katalikų dvasininkijos rengimas Seinų kunigų seminarijoje (XIX a.–XX a. pradžia), Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2009, p. 294–297.

5. A. Kučinskas, Prof. kun. dr. Jonas Totoraitis, Athenaeum, IV, 1933, p. 1–16.

6. Kun. V. Aliulis, Vieno žagsiančio istorija, Vilnius: Aidai, 2007.

7. J. Karčiauskas, Prisimenu J. Totoraitį, Sugrįžimai, 1996.

„Šaltinio“ spaustuvė

Seiniškių „Kultuvė“ 2018 metais

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Žiemą ilgimasi saulės, pavasario, vasaros, žalumos. Nors praėjusi vasara buvo karšta ir sausa, bet kai žiema taip ilgai tęsiasi, ilgais ir tamsiais vakarais pagalvojus apie vasarą užklumpa ilgesys.

Seiniškių „Kultuvės“ vaidintojai intensyviai dirbo ištikus praeitus metus repetuodami ir paskui vaidindami.

Buvo ir kitokių šios grupės bei jai prijauciančių žmonių veiklų. Nuo ankstyvo pavasario ruošdamiesi Velykų konkursui darėme darbus su siūlais, marginome margučius. Vėliau rinkome gražius augalus bei javų varpas ir kartu pynėme kelis vainikus. Seinų vaidintojai su derlinių vainikais dalyvavome Punske Žolinėse bei derlinėse Seinuose ir Goldapėje (rugsėjo 8 ir 9 dienomis). Tai nuo seno svarbiausia ūkininkų šventė. Vyskupas palaimino maldininkus bei pašventino vainikus, o jų buvo net 40 iš visos Elko diecezijos. Pašventinti nauji grūdai ir linkėta geros sėjos. Pabaigoje vyskupas paskelbė, jog diecezijos derlinės tai jau dešimtmetė tradicija. 2019 m. Elko diecezijos derlinės vyks Raigarde.

Seinų parapijai Goldapėje atstovavo Žagarių derlinių vainikas, paruoštas Birutės Roglienės. Eisenoje ji nešėme visa „Lietuvių namų“ vaidintojų grupė. Pasipuošėme tautiniais drabužiais. O iš regioninių patiekalų pateikėme Birutės iškeptą „Beržo šaką“. Dėkojame Birutei už suplanuotą išvyką. Vykdome savomis mašinomis. Gera buvo dalyvauti.

„Kultuvės“ vaidintoja Cilė jau eiliną kartą buvo Kapelių šventės Seinuose spalio 6 d. vedėja (kartu su Eugenijumi) – kaip profesionali aktorė ji vaidino kaimo moterėlę. Gruodžio 16 d. „Kultuvė“ kartu su kitais kolektyvais dalyvavo Adventiniame vakare, pateikdama senovės papročių.

Pramogos pramogomis, bet rūpėjo rimtas darbas. Nuo ankstyvo pavasario ieškojome ir rinkomės vaidinimą, o išsirinkę ir sau pritaikę intensyviai repetavome. Repetavimas prailgo dėl vieno aktorius mirties. Tačiau pagaliau Seinų mėgėjų teatrui, švenčiant 20-metį pasivadinusiam „Kultuve“, pavyko parodyti pernai repetuotą spektaklį – Vinco Krėvės „Raganių“.

Ieškant įdomaus bei mums

artimiausios kaimo tematikos veikalo padėjo „Gegnės“ klijavimo teatro vadovė ir režisierė Onutė Miliauskienė iš Tautkaičių bei veikalo scenarijaus autorė Regina Rajackienė. Jos pasiūlė Vinco Krėvės kūrinį „Raganius“. Teko pačiai jį dar trumpinti ir keisti, perdarinėti, pritaikant mums, Seinų dzūkams. Toliau labai trūko artistų, ilgokai jų ieškota, kalbinta, skatinta. Repetuoti pradėta prieš pat Velykas. Pagrindinio veikėjo – šeimininko ir tėvo Grigo vaidmuo teko Algirdui Pakutkai. Deja, prieš pat pasirodymą Klijavimo teatrų festivalyje Punske jis netikėtai paliko šį pasaulį. Dėkojame, kad festivalyje paminėta seiniškius ir mirusiųjų pagerbta minute tylos.

Nauju tėvu Grigu tapo Vitas Lastauskas. Motina Grigienė – Cilė Grizevičienė – vaidino jau kaip profesionalė. Sūnaus Juozulio ilgai ieškota. Pirmiausia šį vaidmenį repetavo moteris, o vėliau apsiėmė atlikti Jonas Ivoška. Kunigą vaidinti iškart sutiko ir gražiai šį vaidmenį atlieka Jonas Leonavičius. Davatkas vaidina: Birutė Roglienė, Marytė Žindienė, Verutė Ivoškienė, Teresė Matviejčikienė, Onutė Lastauskienė, Emilija Sinkevičiūtė, Onutė Skupskienė, Irutė Pecukonienė, Genutė Pakutkienė. Tarnaitės ir kartu našlaitės Elenos vaidmeniu neilgai džiaugėsi Teresė Kibyšytė-Rutovič. Jai susirgus jį perėmė G. Pakutkienė, o vėliau pasisiūlė Irena Pečiukonienė iš Lazdijų, kuriai tariame ačiū. Skerdžiaus Raganiaus vaidmenį ilgokai repetavo Antanas Paznėkas. Jam susirgus Ragane tapo Birutė Roglienė. Sufferė per kelias repeticijas ir vieną pasirodymą buvo Rasa Pakutkaitė. Labai dėkojame visiems. Esame kaip antroji šeima. Ačiū už patarimus, pasibuvimus

Repeticija

Eugenijos Pakutkienės nuotr.

repetuojant, vaidinant ir buvimą kartu sunkiomis akimirkomis.

TAUTKAIČIUOSE

2018 m. rugpjūčio 12 d. (sekmadienį) Seinų vaidintojų grupė „Kultuvė“ su spektakliu pagal Vinco Krėvės kūrinį „Raganius“ dalyvavo Tarptautiniame klijimo teatrų festivalyje „Žolinė 2018“ Tautkaičiuose (Sasnavos seniūnija, Marijampolės savivaldybė). Po Žolinės šv. Mišių iš Sasnavos bažnyčios minia žmonių sugužėjo į Tautkaičius, kur prie laisvalaikio salės prieš 16 metų pastatytame naujame, skiedromis dengtame kluone kasmet vyksta tradicinės klijimo teatrų šventės. Žavi ypatingas organizatorės Onutės Miliauskienės dėmesys kiekvienam dalyviui bei žiūrovui. Programą vedė Tautkaičių klijimo teatro „Gegnė“ artistai. Seinų „Lietuvių namų“ mėgėjų teatras „Kultuvė“ vaidino spektaklį pagal V. Krėvės apsakymą „Raganius“ (scenarijus R. Rajeckienės ir G. Pakutkienės, režisierė G. Pakutkienė). Kalvarijos teatras „Titnagas“ vaidino „Pasaką apie Sūduvos ažuolą“ (scenarijaus autorė R. Janušienė, rež. K. Krasnickas), Kalvarijos kultūros centro Jungėnų kaimo teatras parodė „Meilę su pipirais“ (scenarijaus autorius ir režisierius R. Tyras), Punsko Trečiojo amžiaus universiteto teatro grupė vaidino spektaklį „Oi, ciej amerikontai“ pagal Didžiulienės-Žmonos komediją „Paskubėjo“ (rež. R. Burdinaitė).

Vaidinta kluono scenoje. Po kiekvieno spektaklio žiūrovus iš kluono kiemelin išviliodavo pertraukai Kėdainių rajono Kalnaberžės skyriaus liaudiškos muzikos kapela „Beržynėlis“ (vadovai Daiva ir Vytautas Stoškai). Ne tik pasižiūrėti, pasiklausyti, bet ir kartu pasisukti poromis bei rateliuose. Muzikantai ir dainininkai žavėjo skambiomis dainomis ir trunkia muzika. Kiekvienam kolektyvui buvo skirtas vienas kūrinys.

Kiemelyje vyko tautodailininkų ir

amatininkų mugė. Gražiai pabendrauta, lankytas išpuoselėtas kiemelis su tautodailininkų padovanotais medžio bei molio darbais.

Po seiniškių pasirodymo gerb. mokytojas ir poetas iš Marijampolės Jeronimas Šalčiūnas paskaitė ką tik sukurtų eilių, skirtų Tautkaičių teatrui „Gegnė“, Punsko vaidintojams ir Seinų „Kultuvei“. Jis esąs „Kultuvės“ krikštatevis. Praėjusio gimtadienio proga visi sugiedojo jubiliatui „Ilgiausių metų“.

J. Šalčiūnas išleidęs savo lėšomis

dvylika knygelių (11 poezijos ir 1 aforizmų), sukūręs daug proginių eilėraščių ir straipsnių spaudai. Be galo myli Lietuvą, rūpinasi ir tautiečiais už jos ribų. Stebina gera atmintimi, darbštumu, uolumu. Dėkojame gerb. mūsų krikšto tėveliui ir žmonai Irutei už rūpinimąsi, dėmesingumą. Linkime nepailsti ir daug sveikatos.

Į festivalį Seinų bei Punsko vaidintojai vykome vienu autobusu. Transporto išlaidas padengė „Lietuvių namai“ Seinuose. Dėkojame.

(Bus daugiau)

2019 m. vasario 16 d. (šeštadienį) 18 val.
PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMUOSE

LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENAI

SKIRTAS

ŠVENTINIS KONCERTAS

Į renginį kviečia:

LENKIJOS
LIETUVIŲ
BENDRUOMENĖ

LENKIJOS
LIETUVIŲ
DRAUGIJA

PUNSKO
LIETUVIŲ
KULTŪROS NAMAI

Š. m. sausio 23 d.
garbingą 80-ąjį jubiliejų šventė
Edvardas Vydra.

*Širdis nesensta ir nežyla,
Jeigu ji turtinga ir dosni.
Lyg saulės spinduliuos sušyla
Tie, kuriems gerumą dalini.
Aštuoni dešimtmečiai praėjo,
Širdy gerumo neužgniaužė
Ir jis, išsaugotas tarp vėjų,
Visus dar šildo tarsi laužas.*

Prabėgo metai. Ant slenkščio stovi
jau kiti. Tegul jie būna Tau laimingi,
džiaugsmo, laimės ir sveikatos kupini!
Tave sveikina

Žmona, sūnūs, marčios ir anūkai

Miela Aldute...

*Taip gerai, kad eini, kad veržiesi, svajoji,
Kad šypsaisi linksmai arba tyliai verki.
Taip gerai, kad savo širdimi išmatuoji
Laimę, džiaugsmą, kančias ir viltis.*

*Praeina viskas: grožis, garbė, linksmumas,
Bet ne jie yra gyvenimo esmė.
Tik žmogiškumas, meilė, paprastumas –
Tikra gyvenimo žvaigždė.*

Lai likimas negaili Tau nieko, kas suteikia gyvenimui
spalvų ir džiaugsmo.

Aldutę Vasiliauskiene iš Sankūrų kaimo, sausio 31 d.
švėšiančią 65-ąjį gimtadienį, nuoširdžiai sveikina

Draugė Irena

*Viską: nerimą, skausmą ir kančią,
Vargą, rūpesčius, bėdą, nelaimę,
Lyg sunkią kainą įveikiat abu,
Sėdit laimingi ir žvalūs kartu.*

Vasario 7 d. švėšiančius 60-ąjį vestuvių jubiliejų tėvelius sveikina

Vaikai Vitas, Kazys, Danutė, Onutė ir Algis

Vasario 7 d.

Janina ir Bronius Žukauskai

švės gražų vestuvių jubiliejų – šešis kartus po 10 metų...

Brangūs ir gerbiami jaunystės draugai,

Linkiu dainuodama Jums:
ilgiausių metų, sveikatos metų,
laimingų metų. Ir kad sulauktute dar keliskart po dešimt
bendrų metų.
Būkite laimingi, vis vaikų ir anūkų supami, tenepristinga
Jums pagarbos ir meilės

Jus mylinti draugė

Lietuvos žiniasklaida

2019 01 07–01 24

Pagaliau... Pagaliau premjeras Saulius Skvernelis, ilgai galvojęs ir... tylėjęs, pareiškė, jog dalyvaus prezidento rinkimuose gegužės 12 dieną. „Dirbau visą laiką valstybei, jai prisiekęs tą ir toliau darysiu. Ir nesirinksiu lengvesnio kelio, ir tą galiu pasakyti – dalyvausiu rinkimuose“, – kalbėjo S. Skvernelis, „netikėtai“ Lietuvos pajūryje paklaustas žmonių.

Sužinojusi tokią naujieną, jau seniai apie savo kandidatavimą pranešusi Ingrida Šimonytė portalui 15 min.lt sakė: „Nieko netikėto jis nepasakė, kad dalyvaus rinkimuose. Manau, kad buvo galima lažintis užstatant viską, ką turi arba turėsi kada nors gyvenime. Nesakysiu, kad tai mane kaip nors nustebino.“ Kitas rinkimuose dalyvausiantis kandidatas ekonomistas Gitanas Nausėda minėtam portalui taip pat teigė, kad S. Skvernelio sprendimas jo nenustebino. „Tai buvo planuota, aš manau, ir paties premjero. Pagaliau ir kiti kampanijos dalyviai, manau, jau seniai žinojo apie tokį sprendimą. Ir manau, kad nuo to rinkimams bus tik geriau, nes ir pačios diskusijos įgis šiek tiek kitokį gylį ir kitokį plotį“, – dėstė G. Nausėda.

Įdomu, kad apie savo sprendimą premjeras pranešė ne sostinėje, prieš tai susikvietęs žurnalistus, kaip tai padarė ir minėtas G. Nausėda, ir vėliau rinkimus konservatorių partijos viduje pralaimėjęs I. Šimonytei bei iš rinkimų pasitraukęs diplomatas Vygaudas Ušackas, o viešėdamas Lietuvos pajūryje – Rusnėje. „Galutinį sprendimą dėl savo kandidato „valstiečiai“ (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – LVŽS) turėjo formaliai priimti kitą savaitgalį vyksiančiame

partijos suvažiavime. Tačiau S. Skvernelio komanda nusprendė, kad paskelbti „naujieną“ reikia anksčiau, apžiūrėjus Rusnėje statomą estakadą, kuri turėtų išgelbėti vietos žmones nuo kasmetinių potvynių sukeltamų sunkumų.

Kalbos, kad būtent Rusnėje premjeras turėtų pasakyti apie būsimą kandidatavimą, politikos užkulisiuose pradėjo skliti dar gerokai prieš renginio pradžią.

S. Skvernelis susitikime su gyventojais buvo giriamas kaip įsiklausantis į paprastų žmonių norus, o klausimą dėl kandidatavimo pateikė bene labiausiai jį liaupsinusi Rusnės seniūnė Dalia Drobnienė“, – rašė portalas lrytas.lt.

Tačiau, kaip informavo „Lietuvos ryto“ dienraštis, „neatmestina, kad D. Drobnienė atsakymą žinojo iš anksto, nes jai tai galėjo atskleisti Marijampolėje gyvenanti premjero motina Elena Skvernelienė.

„Gali būti, kad apie tai seniūnė su premjero mama galėjo kalbėti, kai Rusnės gyventojai ją aplankė prieš Kalėdas“, – dienraščiui sakė Vyriausybės vadovo patarėjas Skirmantas Malinauskas.

Pasirodo, už statomą estakadą rusniškiai dėkojo ne tik S. Skverneliui.

„Rusnės gyventojams tai labai svarbus sprendimas. Matyt, norėdami atsidėkoti jie aplankė ir premjero mamą, nuvežė jai simbolinių dovanų – rūkytos žuvies“, – pasakojo S. Malinauskas.“

Politologai portale 15 min.lt komentuodami premjero apsisprendimą kandidatuoti teigė, jog tai „rodo dideles S. Skvernelio ambicijas“. „Tai gali būti tiesiog asmeninės ambicijos. Visai normalu ir suprantama

– tiesiog žmogus įtikėjo savimi ir viskas. Kita vertus, gali būti supratimas, kad situacija išties palanki jo naudai. Ir jeigu partija pritaris ir parems jį, jis iš tiesų turės gana stiprų palaikymą ir gerai organizuotą kampaniją“, – teigė Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, politologas L. Bielinis.

[...] Vilniaus universiteto Tarpautinių santykių ir politikos mokslų instituto politologas Kęstutis Girnius pastaruoju metu buvo įsitikinęs, kad smunkant populiarumui S. Skvernelis prezidento posto nesieks.

„Jei racionaliai būtų galvojęs, jis būtų nėjęs“, – portalui sakė jis. Tačiau K. Girnius kartu pridūrė, kad premjerą geriau asmeniškai pažįstantys žmonės neslepia, jog S. Skvernelis turi labai didelių ambicijų ir yra įsitikinęs, kad tinka prezidento postui, be to, yra įsitikinęs, kad dabar – tinkamas laikas.

„Kad tinkamas laikas galbūt dėl to, jog dešinieji (G. Nausėda ir I. Šimonytė) bent iš dalies pasidalins balsus tarpusavyje ir jis pateks į antrą turą, ir antrame ture, kadangi Lietuva yra kairiųjų šalis, jis gal turėtų neblogą galimybę laimėti“, – pabrėžė pašnekovas.“

Šiuo metu S. Skvernelis tikrai nėra „ant populiarumo bangos“. Premjero reitingus smarkiai numušė jo reakcija į vykusį mokytojų streiką. O ir vieno portalo iškart po paskelbimo apie kandidatavimą atlikta apklausa parodė, kad apie pusę skaitytojų manė, jog jam tapti šalies prezidentu nėra jokių galimybių. Tačiau, anot portalo delfi.lt, sociologas, visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ vadovas Vladas Gaidys S. Skvernelį vertina kaip stiprų kandidatą prezidento rinkimuose ir tikina, kad jis

turi išskirtinį elektoratą, kuris iki šiol laukė savo kandidato.

„Panašios kandidatūros reikėjo, ji buvo laukiama iš valstiečių ir žaliųjų pusės. Dabartinės Vyriausybės pirmininkas atitinka kriterijus, tokia tuščia vieta buvo“, – sakė V. Gaidys.

[...] Skvernelio elektoratas tikrai toks reljefiškas ir reikalingas, natūraliai užpildantis sociopolitinę erdvę. Kaimo gyventojai, vyresni žmonės, mažesnių kvalifikacijų, mažiau sėkmingi visuomenėje – būtent toje erdvėje jis yra labai stiprus“, – įvardijo V. Gaidys.

[...] Per mokytojų streikus jo reitingas stipriai krito, bet potencialiai jis trečias, turi savo elektoratą, buvo pasiekęs aukščiausius politinius reitingus prieš maždaug pusantrų metų, reiškia – turi potencialo. Tokiu atveju reikia dalyvauti. O dalyvavimas yra visiškai natūralus, nes tai populiarus politikas, turintis savo elektoratą. Toje zonoje niekas savęs kol kas nepozicionuoja, ta vieta yra“, – sociologą citavo portalas.

Tuo metu valdančiosios LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis, kalbėdamas su naujienu agentūra BNS, net neabejojo, kad „Saulius Skvernelis pateks į antrą turą ir laimės“. „Aš labai sveikinu tai, nes tikriausiai tai reiškia, kad sausio 26 d. mes patvirtinsime kandidatą, kuris gegužės mėnesį taps prezidentu, – komentavo R. Karbauskis. – Šitas veiksmas nebuvo suderintas. Jei S. Skvernelis nebūtų sutikęs kandidatuoti, būtų problema, nes mes matome, kad mūsų skyriai vienbalsiai kelia S. Skvernelio kandidatūrą.“

Klausiamas, kodėl jis taip įsitikinęs šiuo metu prezidento reitinguose trečią poziciją užimančio S. Skvernelio pergale, R. Karbauskis teigė, kad „ne reitingai renka prezidentus, o žmonės rinkimuose“.

Suėjo ketveri metai, kai Lietuvoje nacionalinę valiutą litą pakeitė euras. Dar iki euro įvedimo nemažai Lietuvos gyventojų nuogaštavo, kad prie

naujos valiutos kainos kils. Pavyzdys buvo šalia – metais anksčiau eurovaliutą įsivedusi Latvija. Bet iškart po vidurnakčio, prasidėjus 2015 m., valdžios ir banko atstovai iškilmingai žurnalistams demonstruodami tik ką iš bankomato paimtus eurus ramino, kad kainos „tikrai nekils, nes tam paprasčiausiai nėra priežasčių. Na, jei kils, tai dėl infliacijos viena kita procento dalimi“.

Deja, kainos kilo. Ir tikrai ne procento dalimis. O dėl nuolatinio kainų augimo įpykę žmonės kai kada netgi sako, kad „kiek tada kainavo litais, tiek VISKAS dabar – eurai“, su prask – viskas pabrango tris su puse karto.

Kad lietuviams euras nėra mielas, rodo ir piliečių nuomonių tyrimas. Dabar tuo, kad šalyje valiuta yra euras, anot „Baltijos tyrimų“, nepatenkinti beveik pusė visų apklaustų Lietuvos gyventojų. Patenkintų – perpus mažiau. „Eurobarometro“ tyrimas rodo augantį lietuvių optimizmą euro atžvilgiu. Geru eurą laikančiųjų skaičiai dvigubai didesni, bet blogu – nedaug tesiskiria.

Apie eurą kalbėta ir LRT televizijos laidoje „Savaitė“. „Ekonomistai sako, kad euras neigiamai vertinamas nepelnytai: ši valiuta leido Lietuvai patekti į aukštesnę lygą – išaugo šalies reitingas, leido pasijausti saugesnei nuo bet kuriame pasaulio kampe kylančių finansinių krizių.

[...] Tačiau euras Lietuvoje kaltinamas dėl išaugusių prekių ir paslaugų kainų. Ekonomistai sako, kad kainos iš tikrųjų augo, kai kurios nuo 2015-ųjų dvigubai ir trigubai, bet ne dėl euro.

Dėl infliacijos kaltinti eurą esą mažų mažiausia neatsakinga, ypač politikams, kurie taip pelnosi greitų naudos taškų. O euras ir toliau lieka tarsi niekieno valiuta, skirtingai nei savu su pasididžiavimu laikytas litas. Ekonomistai mano, kad lietuviai euro naudą turbūt įvertins kaip ir Vakarų europiečiai, praėjus maždaug 20

metų“, – buvo teigiama laidoje.

Nors verslininkai džiaugiasi dėl sutaupomų šimtų tūkstančių, kadangi nereikia valiutų konvertuoti, kaip būdavo „prie lito“, tačiau, kaip minėta laidoje, „euras murkdomas dėl kainų. Gyventojams rūpi tai, su kuo jie patys kasdien susiduria – už maistą moka daugiau, nors ir pajamos, ir apskritai gerovė irgi auga. Žmonės rodo į Lenkiją, kuri neturi euro, ir sako, kad ten viskas pigiau.

Ekonomistai aiškina, kad Lenkija euro neįsiveda dėl įvairių priežasčių, tarp kurių ekonomikos dydis ir, palyginti su BVP, menkas eksportas. Todėl Lenkijai daugiau naudos iš savos pinigų politikos. O pasakymą, kad Lietuvoje „kiek kainavo litais, dabar kainuoja eurai“ ekonomistai vadina legenda. Nors kainos Lietuvoje per ketverius metus, sutariama, iš tikrųjų išaugo.

„Mes tikrai matėm įvairiausių patikinimus ir ekspertus, kurie sakė, kad nieks nesikeis, kainos nekils, viskas bus kitaip. Eilinį kartą nepataikė. Pokyčiai vyko tokie, kokie buvo visose šalyse, tarp kitko, įsivedus eurą“, – pastebėjo ministras pirmininkas S. Skvernelis.

[...] „Euras yra kaip etalonas vertės mato, taupymo, prekybos, sakysime, mainų. Ir jis tai atlieka vis dėlto puikiai, nežiūrint įvairių bėdų, krizių ir pranašų. Bėda, kad ant euro galima daug ką „nurašyti“. Ir kad euru lyg tai niekas nebesirūpina. Jeigu litas buvo mūsų valiuta, tai dabar euras lyg tai kažkieno valiuta. Bet tai yra tokia pat mūsų valiuta ir turėtų būti vykdomas nuolatinis ir šviečiamasis darbas, aiškinamasis darbas“, – laidoje teigė ekonomistas, Nepriklausomybės akto signataras Stasys Kropas.

Ekonomistai sako: euras skurdo nesumažino, o išryškino. Bet čia irgi ne jo kaltė, o ligšiolinių valdžių nepadarėti būtini darbai. Ši valdžia, esą reikia pripažinti, šio bei to imasi, bet ne iki galo ir turbūt bus viskas tik prabėgomis.“